

Bu proje Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilmektedir.

“TÜRKİYE’DE ADALETE DAHA İYİ ERİŞİM”

KONFERANS SUNUMLARI

- İSTANBUL -

‘Adaletle Daha İyi Erişim için Teknik Yardım – Türkiye’
(EuropeAid/123555/D/SER/TR)*

13 ŞUBAT 2009
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Dolapdere Kampüsü

ADRCENTER

CONFLICT MANAGEMENT & ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION

İSTANBUL BİLGİ UNIVERSITY

** Bu proje ADR Center (Roma, İtalya) başkanlığında
İstanbul Bilgi University (Türkiye), Centre for Effective Dispute Resolution (İngiltere),
IBF International Consulting (Belçika) ve Pricewaterhouse Coopers Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti (Türkiye)
ortaklığında uluslararası bir konsorsiyum tarafından yürütülmektedir.*

www.adrcenter.com/international - turkey@adrcenter.it

TÜRKİYE'DE ADALETE DAHA İYİ ERİŞİM

KONFERANS SUNUMLARI

İSTANBUL

13 ŞUBAT 2009
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Dolapdere Kampüsü

'Adaletle Daha İyi Erişim için Teknik Yardım – Türkiye'
(EuropeAid/123555/D/SER/TR)

İndeks

İndeks	2
Önsöz	3
Proje Hakkında	4
Konferans Programı	6
Karşılama Ve Açılış Konuşmaları	
Açılış Panelinden Notlar	8
Prof. Giuseppe De Palo ADR Center SpA Başkanı, İtalya	10
Muhsin Altun Hazine Müsteşarlığı, Merkez Finans ve İhale Birimi Başkanı	15
Adalete Erişim: Adli Yardım Ve Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Arasındaki İlişki	
Manon Schonewille BAJ - ADR Uzmanı, ABC Grup İcra Direktörü	18
Panel 1: Roller Ve Perspektifler: Adalete Erişimi Sağlamak Kimin Sorumluluğundadır?	
Prof. Giuseppe De Palo ADR Center SpA Başkanı, İtalya	22
Michael van den Honert Adalet Bakanlığı Adli Sistem Departmanı Direktörü, Hollanda	29
Mustafa Akkuş Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı	33
Güneş Gürseler Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri	38
Türkiye'den Adli Yardım Uygulaması Örnekleri	
Seda Sümer Avukat	42
Adli Yardım Hizmetinde Kalite Nasıl Sağlanır?	
Zahida Manzoor İngiltere-Galler Adli Yardım Servisleri Ombudsmanı	48
Adli Yardım'da Hollanda Uygulama Modelleri	
Peter van den Biggelaar Adli Yardım Hizmetleri İcra Direktörü, Hollanda	54
Panel 2: Bundan Sonra?	
Filiz Conway Türkiye Barolar Birliği Uluslararası İlişkiler Direktörü	59
Teşekkür Yazısı	63

Bu proje Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilmektedir.

Bu kitapçıkta, 13.Şubat.2009 tarihinde İstanbul Bilgi Üniversitesi

Dolapdere Kampüsü'nde düzenlenen

“TÜRKİYE’DE ADALETE DAHA İYİ ERİŞİM”

konferansının ‘Adli Yardım’a ilişkin bölümlerinden

tarafımıza gönderilmiş sunumlar yer almaktadır.

Konferans, başkanlığını ADR Center (Roma-İtalya) nın yaptığı ve

İstanbul Bilgi Üniversitesi, CEDR, IBF ve Pricewaterhouse Coopers’in

üyeleri bulunduğu konsorsiyum tarafından yürütülen

“Adaletle Daha İyi Erişim İçin Teknik Yardım-Türkiye”

projesi kapsamında düzenlenmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

ADR CENTER

CONFLICT MANAGEMENT & ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION

Adalete Daha İyi Erişim için Teknik Yardım - Türkiye

Proje Hakkında

Avrupa Birliği Komisyonu tarafından maddi olarak desteklenen "Adalete Daha İyi Erişim için Teknik Yardım – Türkiye" Projesi (EuropeAid/123555/D/SER/TR), merkezi Roma'da bulunan ADR Center SpA (İtalya) başkanlığında; Centre for Effective Dispute Resolution (İngiltere), IBF International Consulting (Belçika), İstanbul Bilgi Üniversitesi (Türkiye) ve Pricewaterhouse Coopers Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti (Türkiye) kuruluşlarından oluşan uluslararası bir Konsorsiyum tarafından yürütölmektedir.

Genel Kapsam ve Amaç

Projenin genel amacı, Türkiye’de hukukun üstünlüğünü güçlendirmek ve tüm vatandaşların, AB standartları ile uyumlu şekilde adalete daha iyi erişimlerini sağlamaktır. Proje kapsamında; Adli Yardım, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü(ADR), Bilişim teknolojileri (IT) ve Ulusal Çapta Araştırma bileşenleri bulunmaktadır. Adli Yardım bileşeni, adli yardım sisteminin kullanımının yaygınlaştırılması ile bu hizmeti verenlerin eğitimi, bilinçlendirilmesi, hizmet kalitesinin ölçümü ve hizmet bütünlüğü kriterlerinin uygulanması ile adalete erişimin iyileştirilmesini amaçlamaktadır. ADR bileşeni, Alternatif ADR’nin özellikleri ve yararları konusunda kamuyu ve bu hizmeti verecekleri bilinçlendirmeye, eğitmeye, ADR’nin adalet sistemi içinde daha fazla kullanılmasına, bu konudaki yasal katılımın artırılmasına özellikle “arabuluculuk” uygulamasının bilinirliğinin artırılmasına odaklanmaktadır. IT eğitimi bileşeni, teknik altyapı kullanımında Adalet Bakanlığı çalışanlarına eğitim verilmesini amaçlamaktadır.

Hedef Gruplar

Öncelikli hedef grup Adli Yardım ve ADR çözümlerine gereksim duyan vatandaşlardır. Diğer gruplar içinde, Türk Adli Sisteminin üyeleri, avukatlar, hakimler, savcılar ve Avrupa Birliği ve özellikle adli altyapı projelerinin adli standart uygulamalarından sorumlu olan kurum ve kuruluşlar yer almaktadır. Proje, Türkiye’nin tamamını kapsamaktadır.

Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar

Merkezi Finans ve İhale Birimi (CFCU), Sözleşme Yetkilisidir. Konsorsiyum, Türkiye’deki Yararlanıcı Kurumlar ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır: T.C. Adalet Bakanlığı, Ana Yararlanıcı kurumdur, Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve Ankara Barosu Yan Yararlanıcı Kurumlardır.

Adli Yardım Bileşeninde Önemli Faaliyetler

Adli Yardım Komitesi

Türkiye’de Adli Yardım Konusunda sorun ve çözümleri tartışmak, hizmetin iyileştirilmesini sağlamak, bilinirliğini artırmak amacıyla T.C. Adalet Bakanlığı, TBB ve çeşitli üniversite mensuplarının yer aldığı bir komite oluşturulmuş, komite çalışmaları bir “Tavsiye Raporuna” dönüştürülmüştür.

Halkın Bilinçlendirilmesi Faaliyetleri.

Televizyon veya çeşitli yayın kanalları ile Adli Yardım hizmetinin bilinirliğini artıracak duyurular yapılacaktır.

Avukatların Eğitimi.

Türkiye’nin Adli Yardım Komitesi ve yararlanıcı TBB tarafından belirlenen şehirlerinde, toplamda 800 (sekiz yüz) avukat için Adli Yardım konusunda yoğun farkındalık eğitimleri düzenlenmesi planlanmıştır. Eğitimlerin 600 (altı yüz) avukatı hedef alan bölümü tamamlanmış olup, eğitim çalışmaları sürdürülmektedir.

Uluslararası Sempozyum.

İstanbul’da, Adli Yardım konusunda, AB ülkelerinden ve Türkiye’den çok sayıda uzmanın yer alacağı uluslararası bir sempozyum düzenlenecektir.

Ulusal Çapta Anket.

Projenin başarısını ölçmek için ulusal çapta bir anket hazırlanacak ve yürütülecektir.

ADR Bileşeninde Önemli Faaliyetler

Halkın Bilinçlendirilmesi Faaliyetleri.

Posterler ve ADR Demo CD’leri hazırlanmıştır. Hazırlanan CD ve posterlerin Türkiye genelinde Barolara, hakimlere ve avukatlara dağıtılacaktır. Hazırlanan demo CD’de Arabuluculuk uygulamalarına yönelik çeşitli videolar ile birlikte, ADR üzerine genel bilgiler ve Arabuluculuk sürecine ilişkin örnekler içermektedir.

Avukatların Eğitimi.

ADR konusunda ülke genelinde toplam 1000 (bin) avukata yönelik yoğun Temel Arabuluculuk Becerileri Eğitimleri planlanmıştır. Toplamda 400 (dört yüz) katılımcının başvurduğu 2 (iki) eğitim tamamlanmıştır. Temel Arabuluculuk Becerileri eğitimleri halen devam etmektedir.

Uluslararası Sempozyumlar.

İstanbul’da ve Ankara’da AB ülkelerinden ve Türkiye’den çok sayıda ADR uzmanının yer alacağı uluslararası iki adet sempozyum düzenlenecektir.

Çalışma Ziyareti.

Adalet Bakanlığı çalışanları arasından, Bakanlık tarafından seçilen kişiler ve Ankara Barosu temsilcilerinden oluşan bir grup ile Hollanda’ya bir Çalışma Ziyareti gerçekleştirecektir.

Ulusal Çapta Anket.

Projenin başarısını ölçmek için ulusal çapta bir anket hazırlanacak ve yürütülecektir.

TÜRKİYE'DE ADALETE DAHA İYİ ERİŞİM

KONFERANS PROGRAMI

- İstanbul -

13 Şubat 2009

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Dolapdere Kampüsü

9.30-10.30	<p>KARŞILAMA ve AÇILIŞ KONUŞMALARINI</p> <p>Salon: BS1</p> <p>Moderatör: Prof. Giuseppe De Palo, ADR Center SpA, Başkan, İtalya</p> <p>Prof. Dr. Turgut Tarhanlı, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dekanı Michael Vögele, AB Avrupa Komisyonu, Kurumsal Gelişim ve Sivil Toplum Daire Başkanı Muhsin Altun, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Finans ve İhale Birimi Başkanı V.Ahsen Coşar, Ankara Barosu Başkanı Özdemir Özok, Türkiye Barolar Birliği Başkanı</p>
10.30-10.45	<p>ADALETE ERİŞİM: ADLİ YARDIM ve ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ ARASINDAKİ İLİŞKİ</p> <p>Salon: BS1</p> <p>Manon Schonewille, BAJ - ADR Uzmanı, ABC Grup İcra Direktörü, Hollanda</p>
10.45-11.00	KAHVE ARASI
	PANEL I
11.00-12.45	<p>ROLLER ve PERSPEKTİFLER: ADALETE ERİŞİMİ SAĞLAMAK KİMİN SORUMLULUĞUNDADIR?</p> <p>Salon:BS1</p> <p>Moderatör: Prof. Dr. Turgut Tarhanlı, İstanbul Bilgi Üniversitesi; Hukuk Fakültesi Dekanı</p> <p>Adalet Erişim, Avrupa'da ADR ve Arbuluculuk Prof. Giuseppe De Palo, Başkan-ADR Center SpA, Roma Konsorsiyum Lideri, İtalya</p> <p>Hollanda Uygulaması ve Deneyimler Michael van den Honert, Adalet Bakanlığı Adli Sistem Departmanı Direktörü; Hollanda</p> <p>Türkiye Uygulaması ve Deneyimler Mustafa Akkuş, Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Direktörlüğü Başkan Yardımcısı</p> <p>Pratik Uygulamalardan Öneriler Güneş Gürseler, Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri</p>
12.45-14.00	ÖĞLE YEMEĞİ

ORTAK OTURUMLAR I				
14.00-15.15	<p>ADLİ YARDIM I: Salon: BS1</p> <p>Adli Yardım Hizmetinde Kalite Nasıl Sağlanır?</p> <p>Moderatör: Atanas Politov PILI Program Direktörü</p> <p>Zahida Manzoor İngiltere-Galler Adli Yardım Servisleri Ombudsmanı</p> <p>Guido Schakenraad Schakenraad Hukuk Bürosu, Ortak</p>	<p>ADLİ YARDIM II: (Türkçe) Salon: Z35</p> <p>Türkiye’den Adli Yardım Uygulaması Örnekleri</p> <p>Moderatör: Funda Bacinoğlu Ankara Barosu</p> <p>Alim Mert Sakarya Barosu</p> <p>Seda Sümer Bursa Barosu</p> <p>Ayten Seki Mersin Barosu</p>	<p>ADR I: Salon: BS2</p> <p>AB Direktifi ve Avrupa’daki ADR Yasal Düzenlemelerinin Karşılaştırılması</p> <p>Ronald Bradbeer ADR Danışmanı Eversheds, İngiltere</p> <p>Ekaterina Stoyanova Bulgaristan Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Direktörlüğü’nde Uluslararası Uzman</p>	<p>ADR II: (Türkçe) Salon: Z39</p> <p>“Evet” Boyun Eğmeden Anlaşmaya Varmanın Temel Prensipleri</p> <p>İdil Elveriş İstanbul Bilgi Üniversitesi</p>
15.15-15.30	KAHVE ARASI			
ORTAK OTURUMLAR II				
15.30-16.45	<p>ADLİ YARDIM III: Salon: BS1</p> <p>Adli Yardım’da Hollanda Uygulama Modelleri</p> <p>Moderatör: Atanas Politov PILI Program Direktörü</p> <p>Peter van den Biggelaar Adli Yardım Hizmetleri İcra Direktörü, Hollanda</p> <p>Michael van den Honert Adalet Bakanlığı Adli Sistem Departmanı Direktörü, Hollanda</p> <p>Julia Mantz Adalet Bakanlığı, Adli Sistem Departmanı Politika Danışmanı, Hollanda</p>	<p>ADLİ YARDIM IV: (Türkçe) Salon: Z35</p> <p>Ulaşılamayan Kırılgan Gruplara Ulaşmak</p> <p>Moderatör: Galma Jahic İstanbul Bilgi Üniversitesi</p> <p>İdil Elveriş İstanbul Bilgi Üniversitesi</p> <p>Habibe Yılmaz Kayar İstanbul Barosu</p>	<p>ADR III: (Türkçe) Salon: Z39</p> <p>Arabuluculuk Yasa Tasarısı</p> <p>Prof. Ali Cem Budak Yeditepe Üniversitesi</p>	<p>ADR IV: Salon: BS2</p> <p>Arabuluculukta Taraf Vekilliği, Başarılı Temsil Yöntemleri</p> <p>Manon Schonewille BAJ - ADR Uzmanı, ABC Grup Direktörü</p>
16.45-17.00	KAHVE ARASI			
PANEL II				
17.00-18.00	<p>BUNDAN SONRASI?</p> <p>Salon:BS1</p> <p>Moderatör: Ferda Paksoy Avukat, Arabulucu, BAJ - Adli Yardım Uzmanı Yusuf Solmaz Balo Adalet Bakanlığı, Kanunlar Genel Müdürlüğü Başkan Yardımcısı Ms. Filiz Conway Türkiye Barolar Birliği Uluslararası İlişkiler Direktörü Mr. Seçkin Arıkan Ankara Barosu Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Merkezi Başkanı</p>			
18.00-18.15	KAPANIŞ			

Karşılama Ve Açılış Konuşmaları

Açılış Panelinden Notlar

Istanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Dekanı Sn. Turgut Tarhanlı açılış konuşmasında, birbirinden seçkin ve konusunda uzman konuşmacıların "Adalete Daha İyi Erişim" konferansına katılımı ve onları ağırlamaktan duydukları memnuniyeti belirtti.

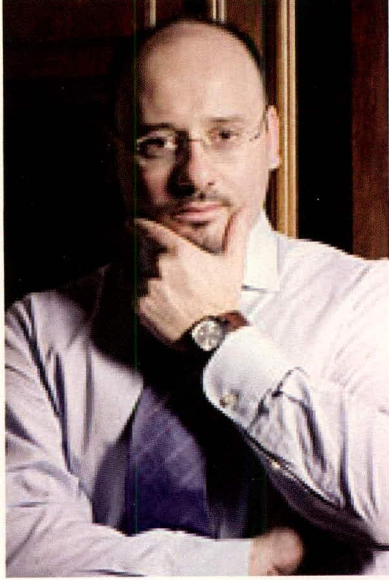
Bu bölümde söz alan Sn. Michael Vögele, Sn. Muhsin Altun, Sn. Ahsen Coşar ve Sn. Özdemir Özok ise Sn. Turgut Tarhanlı'nın nezdinde İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Hukuk Fakültesi'ne bu önemli uluslararası konferansa ve kendilerine evsahipliği yaptıkları için teşekkür ve iyi dileklerini iletiler.

Açılış panelinde yer alan konuşmacılar aynı zamanda konferans programının zengin içeriği, uluslararası uzmanların katılımı ve kusursuz organizasyonları için "Adalette Daha İyi Erişimde Teknik Yardım - Türkiye" projesini yürüten konsorsiyum lideri ADR Center ve proje ekibini de kutladılar.

Bu bölümdeki her bir konuşmacı temsil ettikleri kurum adına "Adalette Daha İyi Erişim" konusunda görüşlerini aktarma fırsatı yaratan bu organizasyonda yer almaktan mutlu olduklarını belirterek, ağırlıklı olarak "Adli Yardım" hizmeti ve bir enstrüman olarak "Arabuluculuk" un önem ve etkinliğini vurguladılar.

Özellikle, AB Komisyonu, Kurumsal Gelişim ve Sivil Toplum Daire Başkanı Sn. Michael Vögele AB'nin adaletin gelişimine katkı sağlayan bu projeyi ve benzer projeleri desteklemekten duyduğu memnuniyeti vurgularken, proje kapsamındaki konuların uluslararası konferanslarda seçkin uzmanlarla değerlendiriliyor olmasının önemini vurguladı.

Prof. Giuseppe De Palo

ADR Center SpA, Başkan, İtalya

İtalya'da "Ticari Arabuluculuk" alanında bağımsız hizmet veren en büyük ve köklü ADR Merkezi'nin kurucusu ve başkanıdır. Ticari, inşaat ve sigorta başta olmak üzere çoğunluğunu yabancı tarafların oluşturduğu bir çok uyuşmazlıkta arabuluculuk deneyimi vardır. Ayrıca Amerika'da Hamline Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri Hukuku ve Uygulamaları dalında dersler vermektedir. Profesör De Palo, Müzakere ve Arabuluculuk dersleri verdiği Roma'da bulunan Sapienza Üniversitesi ve Hamline Üniversitesi tarafından her yıl ortaklaşa düzenlenen "Küresel Ticarete Anlaşmaların Oluşturulması ve Sürdürülmesi: İş Anlaşmaları ve Uluslararası Ticari Anlaşmazlıklarda Arabuluculuk" adlı lisansüstü programının da Avrupa direktörüdür.

BETTER ACCESS TO JUSTICE IN TURKEY CONFERENCE

13 February 2009

Istanbul Bilgi University, Dolapdere Campus

Prof. Giuseppe De Palo

*Professor of ADR Law & Practice Hamline University School of Law, St. Paul (U.S.A.)
Chairman of the Board, ADR Center S.p.A, Rome (Italy)*

Istanbul, February 13, 2009

www.adrcenter.it

1

HAMLINE UNIVERSITY SCHOOL OF LAW

Home Prospective Students Current Students Alumni Community Search

Directory Login Contact Us

DRI Home
Overview
Mediation Case Law Project
Second Generation Negotiation
Biennial Symposium
January Term Courses
Summer Courses
Study Abroad Programs
Semester Courses & Clinics
Certificate Programs
LL.M. Program at Hamline
Faculty and Scholarship
Med. Ctr. for Dispute Res.
ADR Resources
DRI Contact Information

Innovative Programs at Home and Abroad

Mediation Case Law Project Updates
1999-2007 Cases by Subject
1999-2007 Cases by Alphabetical Order
2007 Year in Review
2006 Year in Review
Case Law Videos
Expanded Excel Database

New ADR Bibliography
Restorative Justice
Health Care Conflict Resolution
Globalization of ADR

Fall 07 Health Care Conflict Resolution Post-Symposium Publication
Journal of Public Law & Theory
2007 Symposium Final Report

dispute resolution INSTITUTE

651-523-2946

phone

651-523-3028

fax

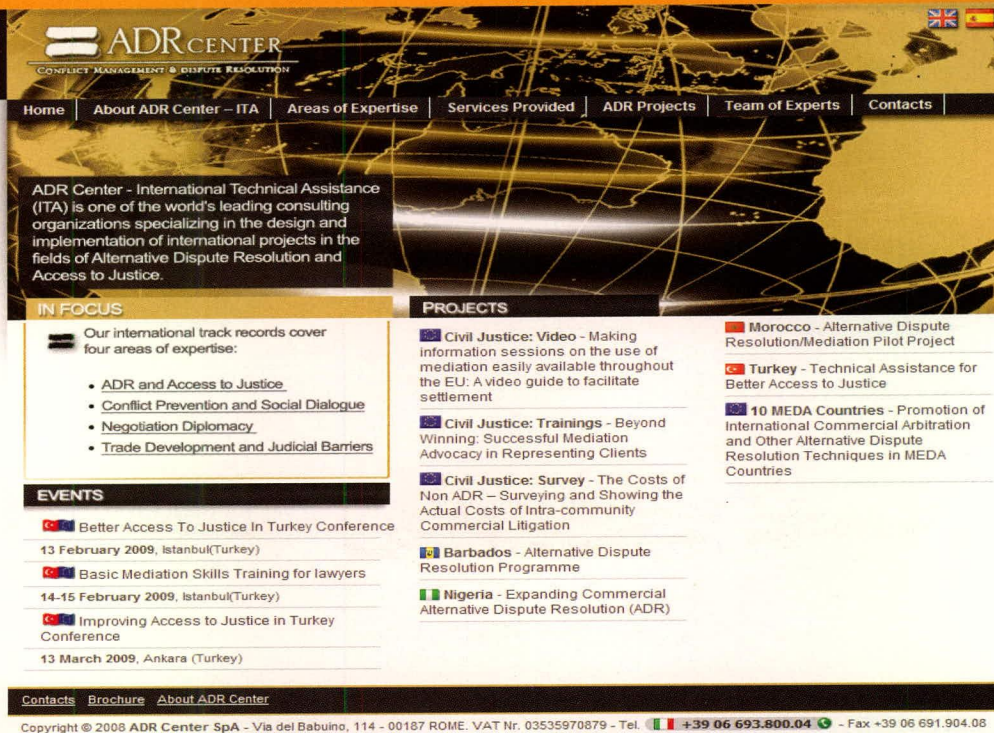
dri@hamline.edu

DISPUTE RESOLUTION INSTITUTE AT HAMLINE

Established in 1991, the Dispute Resolution Institute (DRI) offers rigorous academic discourse, hands-on simulation experience, and cross-disciplinary examination of ADR themes in domestic and summer abroad courses for law students, lawyers, and other professionals. DRI's mission is to educate students in a full range of theory and skills needed to be successful creative agents of conflict resolution and social healing both at home and abroad.

Top 5 Ranking

Hamline University School of Law is ranked 4th in the nation in Dispute Resolution.

ADR CENTER
CONFLICT MANAGEMENT & DISPUTE RESOLUTION

Home | About ADR Center – ITA | Areas of Expertise | Services Provided | ADR Projects | Team of Experts | Contacts

ADR Center - International Technical Assistance (ITA) is one of the world's leading consulting organizations specializing in the design and implementation of international projects in the fields of Alternative Dispute Resolution and Access to Justice.

IN FOCUS

Our international track records cover four areas of expertise:

- [ADR and Access to Justice](#)
- [Conflict Prevention and Social Dialogue](#)
- [Negotiation Diplomacy](#)
- [Trade Development and Judicial Barriers](#)

EVENTS

- [Better Access To Justice In Turkey Conference](#)
13 February 2009, Istanbul(Turkey)
- [Basic Mediation Skills Training for lawyers](#)
14-15 February 2009, Istanbul(Turkey)
- [Improving Access to Justice in Turkey Conference](#)
13 March 2009, Ankara (Turkey)

PROJECTS

- [Civil Justice: Video](#) - Making information sessions on the use of mediation easily available throughout the EU: A video guide to facilitate settlement
- [Civil Justice: Trainings](#) - Beyond Winning: Successful Mediation Advocacy in Representing Clients
- [Civil Justice: Survey](#) - The Costs of Non ADR – Surveying and Showing the Actual Costs of Intra-community Commercial Litigation
- [Barbados](#) - Alternative Dispute Resolution Programme
- [Nigeria](#) - Expanding Commercial Alternative Dispute Resolution (ADR)
- [Morocco](#) - Alternative Dispute Resolution/Mediation Pilot Project
- [Turkey](#) - Technical Assistance for Better Access to Justice
- [10 MEDA Countries](#) - Promotion of International Commercial Arbitration and Other Alternative Dispute Resolution Techniques in MEDA Countries

Contacts | Brochure | About ADR Center

Copyright © 2008 ADR Center SpA - Via del Babuino, 114 - 00187 ROME. VAT Nr. 03535970879 - Tel. +39 06 693.800.04 - Fax +39 06 691.904.08

Technical Assistance for Better Access To Justice in Turkey (*EuropeAid/123555/D/SER/TR* *)

- **DATE: September 2007 – April 2009**
- **DONOR: European Commission**
- **CONTRACTING AUTHORITY: CFCU**
- **VALUE: € 1.115.650**
- **3 COMPONENTS:**
 - **Legal Aid (LA)**
 - **Alternative Dispute Resolution (ADR)**
 - **Information Technology (IT)**

**Project implemented by ADR Center, in cooperation with CEDR, IBF International Consulting, İstanbul Bilgi Üniversitesi, PwC-Turkey*

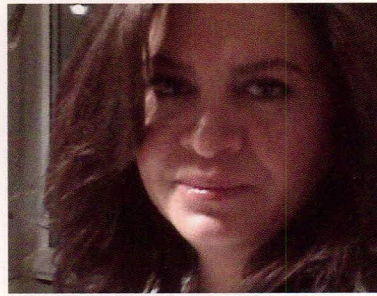

Project Team

M. Haluk Saran
Team Leader

Ferda Paksoy
Legal Aid Expert

Manon Schonewille
ADR Expert

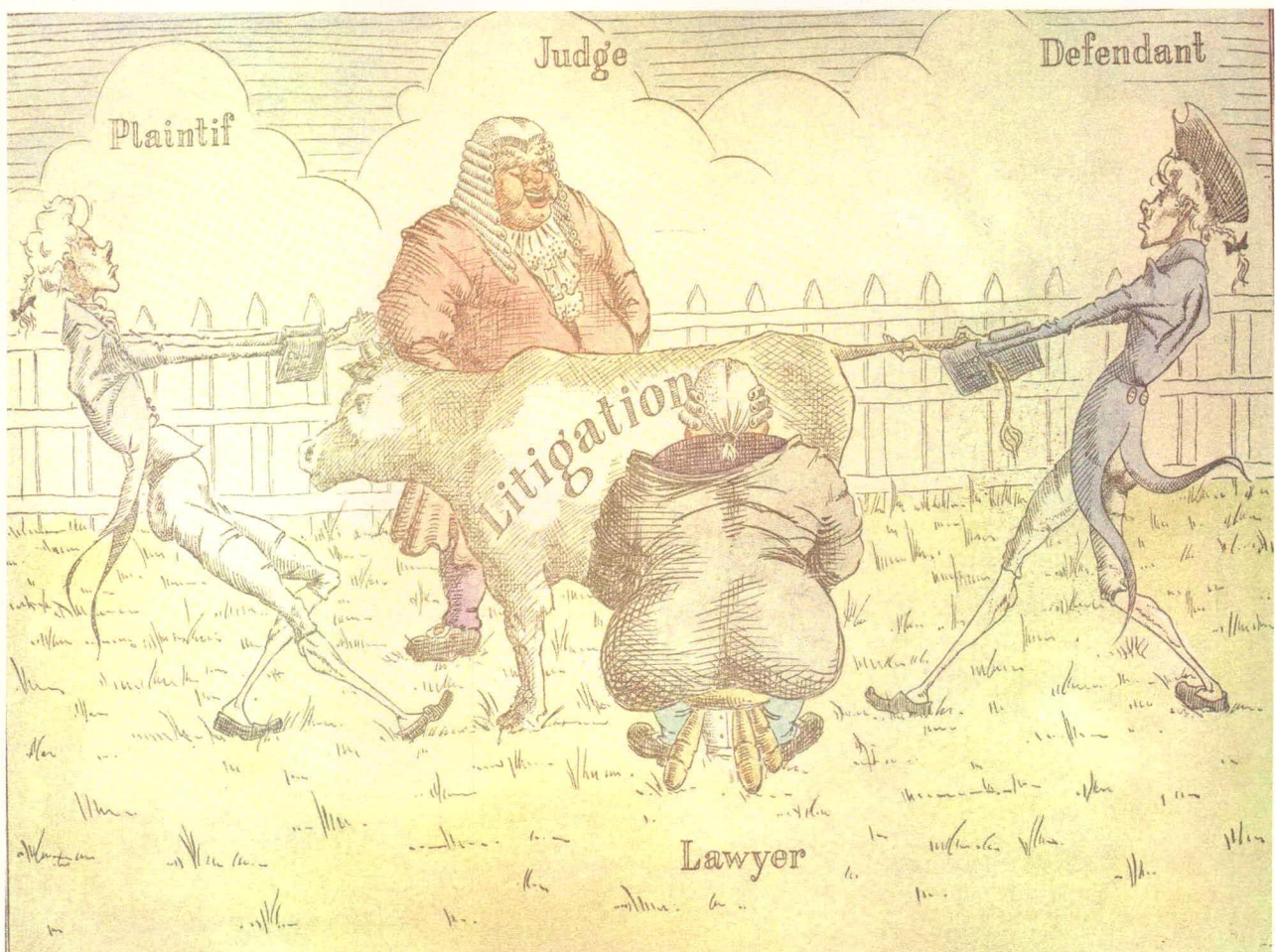
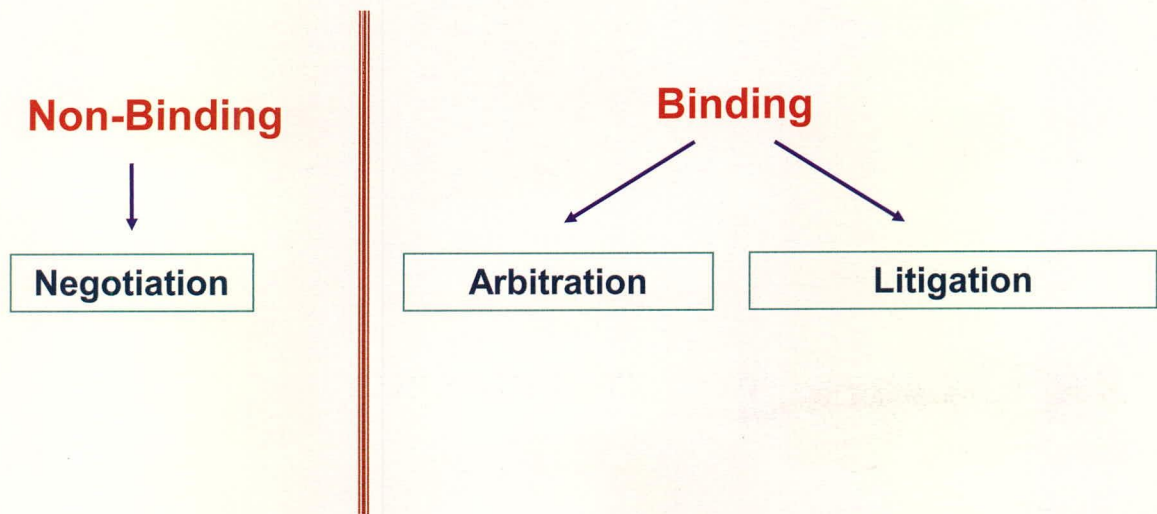
Omur Oznur
Project Assistant

Asiyan Suleymanoglu
ADR Project Assistant

Dispute Resolution: Before ...

Muhsin Altun

Hazine Müsteşarlığı, Merkez Finans ve İhale Birimi Başkanı

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Merkezi Finans ve İhale Birimi-Türkiye (MFIB) Başkanlığı görevini yürütmektedir. AB tarafından finanse edilen projelerin yürütülmesi ve programlarının onaylanmasından sorumludur.

Sayın Dekan, Adalet Bakanlığının ve Avrupa Komisyonu'nun saygıdeğer temsilcileri, kıymetli Baro Başkanları, saygıdeğer katılımcılar... Merkezi Finans ve İhale Birimi adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Birimimizin sözleşme makamı olduğu "Adaletle Daha İyi Erişim İçin Teknik Yardım" projesi, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Komisyonu arasında imzalanan 2005 yılı Finansman Anlaşması kapsamında finanse edilmekte olup; bu amaçla Birimimiz ile ADR Center SpA liderliğindeki konsorsiyum arasında, 22 Ağustos 2007 tarihinde, 1.116.650 EUR tutarında bir teknik yardım sözleşmesi imzalanmıştır.

Proje kapsamında, Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri (ADR) bileşeninin yanısıra, adli yardım, bilişim teknolojileri ve ulusal düzeyde uygulanacak olan bir araştırma bileşeni bulunmaktadır. Proje esas itibarıyla, alternatif uyuşmazlık çözümlerinin özellikleri ve faydaları konusunda farkındalık düzeyinin artırılmasını, ADR'nin adalet sistemimiz içinde daha fazla başvurulan bir yol olmasını hedeflemektedir. Nitekim TBMM'ne sevk edilmiş bulunan "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun Tasarısı"nın yasalaşması bu hedefe ulaşmayı daha da hızlandıracaktır.

Teknik Yardım bileşenine ilave olarak, "Adaletle Daha İyi Erişimin Güçlendirilmesi Programı" kapsamında yönetilen ve adaletle erişimin iyileştirilmesine yönelik "teknik altyapı" çalışmalarını içeren "tedarik bileşeni"ndeki gelişmeler hakkında da kısaca bilgi vermek isterim.

- 1.797.800 EUR bütçeli tedarik sözleşmesi kapsamında, 133 noktadaki 225 Ağır Ceza Mahkemesine bilişim teknolojileri ekipmanı alımı gerçekleştirilecektir. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) ile uyumlaştırılacak olan bu sistem sayesinde, duruşmaların sesli ve görüntülü olarak kaydı yapılacak ve yine UYAP aracılığıyla elektronik ortamda nakli mümkün olacaktır.

- Toplam 977.000 EUR tutarındaki iki ayrı tedarik sözleşmesi ile "yazılım ve donanım" temin edilecektir. Söz konusu alımlarla, adli sicil sisteminin veri toplama ve kayıt saklama süreçlerinin geliştirilmesi adli sicil kayıtlarının daha etkin bir hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Yine bu kapsamda, Adalet Bakanlığının ilgili personeli için dizüstü bilgisayar alımı yapılmış, teknik eğitim programı uygulanmıştır. Adli sicil istatistikleriyle ilgili çıktılarının basımı ve yayımı için öngörülen "masaüstü yayıncılık" ekipmanları da teslim edilmiş bulunmaktadır.

Bu vesileyle, Birimimizin sorumluluğunda yürütülen projelerin yönetiminde geçerli olan uyuşmazlık çözüm yöntemlerine de değinmek isterim.

Birimimizin tabi olduğu ihale kurallarına göre, ihale sürecinde haksızlığa uğradıklarını düşünenler doğrudan Birimimize başvurabilirler. Birimimiz "sözleşme makamı" sıfatıyla en geç 90 gün içinde bu talep ve şikayetlere cevap vermek ve Avrupa Komisyonu'nu bilgilendirmek zorundadır. Bu süreçte Avrupa Komisyonu'nun faydalanıcı ülkedeki temsilciliği, Sözleşme Makamı ile şikayetçi arasındaki "anlaşmazlığın sulh yoluyla çözümü" (amicable solution) için elinden geleni yapar ve kendi görüşünü de doğrudan Sözleşme Makamına iletir.

Avrupa Komisyonu, Sözleşme Makamının yürürlükteki ihale kurallarına uymadığını tespit ettiği durumlarda, projeye sağladığı mali desteği askıya alabilir veya tamamen kaldırabilir. Birimimizin kurulduğu 2002 yılından bu yana böyle bir durumla karşılaşmadığını da belirtmek isterim.

Sözleşme tatbikatı aşamasında, taraflar anlaşmazlıkların sulh yoluyla halli (amicable settlement) için çaba göstermek zorundadır. Anlaşmazlık vukuunda, taraflardan biri diğer tarafa yazı ile bu durumu ve anlaşmazlığa ilişkin kendi görüşlerini iletir. Sözleşmenin diğer tarafının da anlaşmazlığın çözümü hususunda kendi görüşlerini içeren cevabi yazıyı 30 gün içinde göndermesi gerekmektedir. Anlaşmazlığın ortaya çıkmasından itibaren en geç 120 gün içinde sulh sağlanması beklenir. Taraflardan birisinin diğerinin sulhen anlaşma isteğine karşı çıkması, süresi içinde cevap vermemesi veya azami süre içinde sulh sağlanamaması durumunda süreç başarısızlıkla sonuçlanmış sayılır.

Anlaşmazlığın sulh yolu ile hallinin sağlanmadığı durumlarda, taraflardan biri üçüncü bir taraf aracılığıyla uzlaşma (conciliation) sağlanması için istekte bulunabilir. Birimimizin sözleşme makamı olduğu projelerde, Avrupa Komisyonu adına Türkiye Delegasyonu uzlaştırıcı olarak anlaşmazlığa müdahil olmayı kabul edebilir. Sözleşmenin diğer tarafı da uzlaşma talebine 30 gün içinde cevap vermek zorundadır.

Uzlaşma talebinin diğer tarafa ulaştığı tarihten itibaren en geç 120 gün içinde uzlaşma sürecinin tamamlanması gerekmektedir. Taraflardan birinin diğerinin uzlaşma talebine karşı çıkması, süresi içinde cevap vermemesi veya azami süre içerisinde uzlaşma sağlanamaması durumunda anlaşmazlığın uzlaşma yoluyla giderilmesi süreci başarısız olmuş sayılır.

Anlaşmazlığın sulh veya uzlaştırma yollarından biriyle sağlanmadığı durumlarda, nihai çözüm için, sözleşme özel şartlarında "ulusal yargı" veya "arbulucuk" yollarından birinin tercih olarak gösterilmesi gerekmektedir. Uygulamada, Birimimiz tercihinin Ankara mahkemelerinin yetkili olması şeklinde kullanmakta, bir başka deyişle yargı yolunu ancak sulh ve uzlaşma yollarının tüketilmesi halinde tercih etmektedir.

Birimimizin sözleşme makamı olduğu yapımlarında de açıklamaya çalıştığım uyuşmazlık çözüm yöntemleri geçerli olmakla birlikte, AB'nin yaklaşımı özellikle Katı Atık Yönetimi ve Atık Su Arıtma Tesisi inşası gibi yüksek maliyetli çevre yatırımlarında sözleşmenin FIDIC kurallarına göre tanzim edilmesi yönündedir. Dolayısıyla bu tür işlerde, ilgili FIDIC kitaplarındaki "Şikayet, Anlaşmazlık ve Uzlaştırma" konulu hükümler takip edilmektedir. Bu kapsamda öncelikle anlaşmazlıkların sulhen çözümü yoluna başvurulmakta, tarafların bu yolla anlaşamaması durumunda FIDIC prosedürleri çerçevesinde ihtilafın Anlaşmazlık Giderme Kurulu'na (Dispute Adjudication Board- DAB) taşınması keyfiyetli sözleşmelerde düzenlenmektedir. Bu kapsamda Anlaşmazlık Giderme Kurulu'nun teşekkül tarzı da gösterilmektedir. Buna göre DAB, taraflarca kabul edilen 3 kişi ile Türkiye'de yerleşik olarak tesis edilmektedir.

Anlaşmazlıkların DAB kararıyla da giderilemediği durumlarda ise FIDIC Özel Hükümlerinin 20. maddesini izleyerek, Uluslararası Ticaret Odası'nın (ICC) tahkim kurallarını da benimsemiş bulunmaktayız.

Sözlerime son verirken, başta projenin faydalanıcıları Adalet Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Ankara Barosu olmak üzere, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu'na, teknik yardım ekibine ve projenin yürütülmesinde rol alan bütüntaraflarateshekkürediyor, hepinizesaygılısunuyorum.

**Adalete Erişim: Adli Yardım Ve
Alternatif Uyuşmazlık
Çözümü Arasındaki İlişki**

Manon Schonewille

BAJ - ADR Uzmanı, ABC Grup İcra Direktörü, Hollanda

Hollanda'da ACB Grubu ve Toolkit Şirketi'nin Yönetici Direktörü'dür. Aynı zamanda Utrecht Üniversitesi'nde arabuluculuk dersleri vermektedir. Ayrıca Anlaşmalar Yapmak ve Sürdürmek programının fikir sahiplerindedir. Adaletle Daha İyi Erişim adlı AB Teknik Yardım Projesi'nde ADR Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

1. What is the link between ADR and LA to achieve Access to Justice?

As was explained during the introductions and welcome speeches, this Conference is organized as part of a project sponsored by the European Commission called 'Technical Assistance for Access to justice in Turkey' and supported by many organizations. I would like to focus on its 2 main components and how they are interconnected: Legal Aid (LA) and Alternative Dispute Resolution (ADR), and especially mediation.

The Legal Aid component aims at improving access to justice by increasing the utilization of the legal aid system. The Alternative Dispute Resolution component, focuses on making mediation more applicable in the justice system, strengthen the functioning of the judiciary, and increasing public awareness of the issue.

Now you might think that mediation and LA are contradictory: Mediation and ADR provides litigants with alternatives outside of the court system, whereas LA encourages people who do not have the means to access the courts.

Why this joint conference on ADR and LA as two important pillars to improve access to justice? Don't we try to achieve two different things with these components?

2. What is access to justice?

The core targets of access to justice can be stated succinctly:

- Avoidance of long trials,
- No postponements (and thus reducing the cost and uncertainty of the litigation process),
- Make it affordable,
- Reduce complexity and
- Getting a fair trial for all people (victims and civil parties, as well as defendants in civil cases) .

In fact the target is to give every citizen the opportunity to stand up for his or her rights and to reach a beneficial outcome.

To accomplish this it is not enough to take actions like increasing the number of civil courts, or to reorganize courthouses to make the workflow efficient, and introducing regimes for legal aid.

Especially if access to justice, is not viewed as compliance with any particular benchmark or benchmarks, but as a form of human progress that has many stages. The necessity for several associated actions become clear. When we look closely enough at the human progress we achieved to date, we can conclude that even the best developed countries in this respect still have a long way to go.

3. LA and Access to Justice

Let's first focus on Legal Aid. The relationship of an efficient and effective legal aid system to access to justice for the poor is so obvious as hardly to require mentioning.

Lawyers go so far as to describe legal aid for criminal defendants as a key element in the "holiness of the defense."

Many accept – at least in theory- that the society has a duty toward those who are defending their rights and interests in the face of much larger forces. The sense that there is something noble in fulfilling this duty properly is particularly powerful when the defendant is a minor or belongs to other vulnerable groups like women or the poor. However, it also important to provide legal aid for a victim, who for different reasons is also often facing bleak circumstances. Or for a witness who doesn't dare to come forward.

Improving access to justice comes in many forms and I will just briefly mention a couple of ideas and examples:

- Support in litigation and access to lawyers.
- Open accessible courts, which are near to the people. Instead of just supporting citizens through the existing system, we can think about bringing courts with little barriers to enter into f.e. small villages to make them easy within reach. So some kind of open court policy.
- Support and protection for vulnerable groups.
- We can think about using modern technology like 24/7 access to e-justice online.
- Or educating people who don't know they have rights to stand up for, f.e. like a group of workers on a ranch in Latin America who had no idea that they had a right to receive wages for the work they did.
- Even listening to protestors or giving them a platform or start a dialogue with them is a way of improving access to justice.

4. ADR and Access to Justice

So the link between LA and Access to justice is clear, what about mediation, which is the most commonly used form of ADR. Mediation is a way to provide possibilities for people regardless of their financial and other means to redress their rights outside of the court system. Its an alternative way to resolve disputes.

And with a competitive edge. Compared to other ways of resolving disputes like litigation and arbitration, mediation means:

- Less costs,
- Expedition,
- Maintaining relationships,
- Obtaining better quality of outcomes,
- Reduction in both average caseload and length of trials.
- Confidentiality.

A solution for the participant's dispute based on their individual and joint interests. A solution that fits best in their specific circumstances, including their financial situation. And most importantly: while empowering the participants, which will help them to deal better with disputes in the future.

Just like for citizens, mediation is also beneficial for companies. How many times have you as a legal counselor seen that -while trying for years to resolve disputes in court- your client lost important business relationships,

time and money; even if you won the case in the end?

Did you also experience cases where your clients' costs of the dispute in the end were higher than its final advantages? How often have you realized that the best way to resolve the dispute would have been a transaction but you couldn't convince the counterpart to agree with your clients' proposals?

So concluding we can say: ADR gives parties – be it citizens or companies – an alternative to resolve their disputes outside of the courts. And exactly therefore it provides access to justice as it gives everybody another means of access to justice.

5. How to achieve access to justice?

Across the world it is now increasingly recognized that courts alone are not enough to provide real access to justice. In fact, one consequence of improved access to justice inside of the courts has been increased case pressure on the courts. We've seen this happening in a number of countries thus leading to longer time to finish court proceedings, postponements and other things that we specifically need to avoid if we want to improve access to justice. So better access to the courts can paradoxically lead to less access to justice! Therefore we need a system that can take away these potential problems, hand in hand with providing Legal Aid.

The advancement of ADR in many countries, and the documented history of trial rates in the earliest countries to adopt ADR on a wide scale, e.g. the US, attests to how widely understood this principle is now becoming. When properly implemented, ADR reduces the pressure on courts by diverting large numbers of cases to faster, less expensive, more consensual, more restorative processes – processes which also produce documented higher satisfaction rates among parties than even winners of a case report after trials. Prof. de Palo will share with you some remarkable data on this later on in his speech.

Let me finish this introduction with article 6 of the European Convention on Human Rights, which encompasses the ideal of promptness and fairness. If justice must be prompt without being unjust, it must be efficient. ADR helps citizens and companies to gain access to adequate dispute resolution.

Through ADR the number of disputes before the civil courts can be reduced and thereby lead to increased overall efficiency. Disputes can be negotiated quickly if litigants want to. So effective implementation of an alternative means of dispute resolution explicitly eases the citizens' access to justice.

A famous description of ADR is "bargaining in the shadow of the law." I do not want to plead here that every dispute should be resolved by mediation or another ADR method solely. Alternative dispute resolution does not stand by itself; increasingly, countries recognize that what actually works for them and their citizens is to have a strong justice dispensation system in which ADR plays one of several critical roles, not least by attracting enough

cases to reduce the pressure on the rest of the system to manageable levels.

Contrary to how it might first appear, well-functioning ADR programs, are not lacking coherence from other parts of the system like the need for well-functioning Legal Aid. Besides the just mentioned improvement in efficiency, there are other benefits, for example:

- Victim-offender mediation programs reduce, at least to a degree, the pressure on criminal legal aid.
- Family mediation programs, and other local mediation programs that address the types of cases in which ordinary people tend to access the legal system, reduce the pressure on civil legal aid (sometimes averting violence that results in a need for criminal legal aid, as well).
- Better training of lawyers and others in principles and techniques of negotiation reduces the pressure on mediation programs and systems as well as on trial time.

That is one of the reasons why as part of this project many lawyers are trained. There is by the way a 2-day-training scheduled here in Istanbul at Bilgi University, starting tomorrow. It's a basic mediation skills training for lawyers and if you are interested you are very welcome to join.

So to conclude: The integrity of the legal aid system, the integrity of the ADR system, and the effectiveness of both are interrelated. The reality is that these 2 components LA and ADR work hand in hand to improve Access to justice. In this Conference and also in practice, Legal Aid and ADR together are 2 pillars for the road to advancement to a further stage in human progress.

Manon A. Schonewille

Istanbul February 13 2009

Better Access to Justice Key ADR Expert

Making & Saving Deals Training Academy – ACB Group

MSD | MAKING AND SAVING DEALS
The Trainers Academy

World Trade Center H-toren
Zuidplein 36
1077 XV Amsterdam
The Netherlands
T: +31 (0)20 799 7612
F: +31 (0)20 799 7801

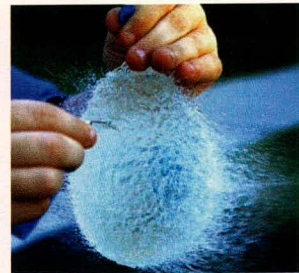
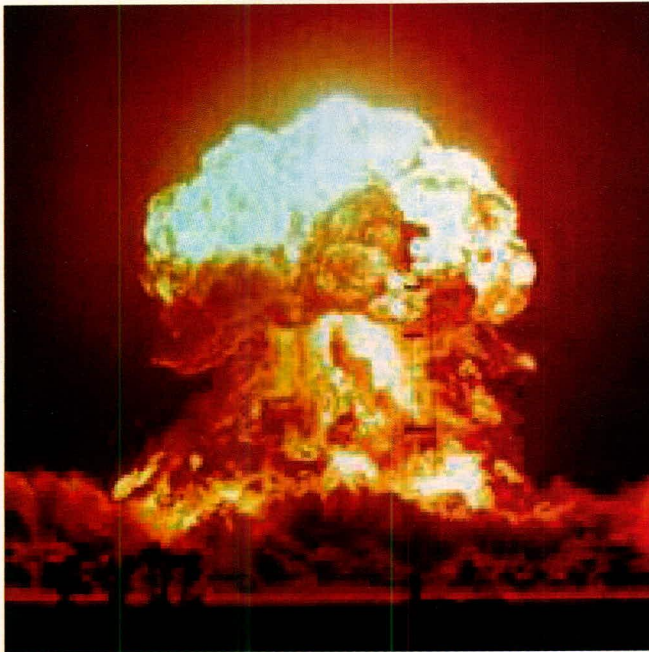
www.yournegotiation.com

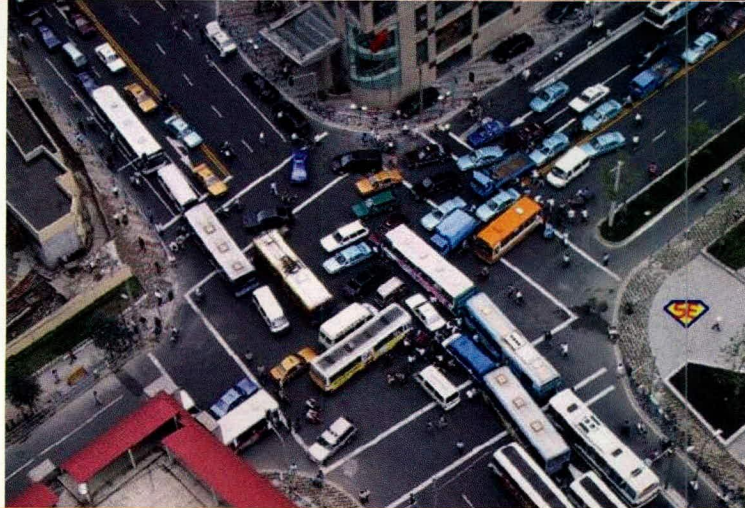
**Roller ve Perspektifler:
Adalete Erişimi Sağlamak
Kimin Sorumluluğundadır?**

Prof. Giuseppe De Palo ADR Center SpA, Başkan, İtalya

 ADRCENTER EUROPEAID/123555/D/SER/TR "Better Access to Justice"

Litigation explosion/crisis?

Istanbul, February 13, 2009

www.adrcenter.it

2

Friedrich August von Hayek
(Vienna, 1899 – Freiburg, 1992)

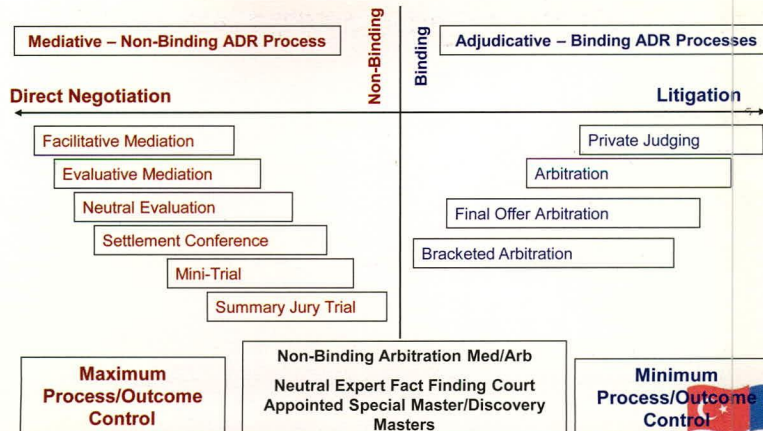

Istanbul, February 13, 2009

www.adrcenter.it

3

The ADR Spectrum

Istanbul, February 13, 2009

www.adrcenter.it

4

ADR Dimensions and Actions (part I)

- Justice as a "superior good"
- Two main ways to promote ADR
 - 1) putting it "on the legal map" (DIRECTIVE 2008/52/EC of The European Parliament and of the Council of 21 May 2008)
 - Member States currently thinking of mediation for domestic disputes
 - 2) Court-annexed ADR (more later)

Mediation Legislation in EU Countries Some Examples

- **No rules:** The Netherlands
- **Some rules:** UK – Civil Procedure Rules 1999
- **Full Statute:**
 - Austria – Austrian Law on Mediation in Civil Cases, 2003
 - Belgium – Law on Mediation, 2005
 - France – Law No. 95-125, 1995

SPECIFIC PROGRAMME "CIVIL JUSTICE"
2007-2013

JLS/CJ/2007-1

**Making Information Session on the Use of
Mediation Easily Available Throughout the EU:
A Video Guide to Facilitate Settlement**

Submitted to:

European Commission
Directorate-General Justice, Freedom and Security
Directorate C: Civil justice, rights and citizenship
Unit C4: Financial support for justice, rights and citizenship

Applicant:

SPECIFIC PROGRAMME "CIVIL JUSTICE"
2007-2013

JLS/CJ/2007-1

**"Beyond Winning":
Successful Mediation Advocacy in Representing Clients**

Submitted to:

European Commission
Directorate-General Justice, Freedom and Security
Directorate C: Civil justice, rights and citizenship
Unit C4: Financial support for justice, rights and citizenship

Applicant:

SPECIFIC PROGRAMME "CIVIL JUSTICE"
2007-2013

JLS/CJ/2007-1

**"The Costs of Non ADR":
Surveying and Showing the Actual Costs of Intra-Community
Commercial Litigation**

Submitted to:

European Commission
Directorate-General Justice, Freedom and Security
Directorate C: Civil justice, rights and citizenship
Unit C4: Financial support for justice, rights and citizenship

Applicant:

ADR Dimensions and Actions (part II)

Private
(Non Court-Annexed)

Public
(Court-Annexed)

Federal Courts FY 2007

Type of ADR Process Authorized	No. of Districts
Arbitration	28
Mediation	63
Early neutral evaluation	23
Mini-trial	13
Settlement week	2
Summary jury trial	27
Settlement conferences	53

Source: Federal Judicial Center, Washington, DC.

Number of Cases Referred to ADR in 49 Federal District Courts

ADR Process	No. of Cases Referred
Mediation	16,140
Arbitration	2,326
Ca-N multi-option program	3,988
Settlement conferences	1,449
Early neutral evaluation	961
Settlement week	250
Summary trials	4
Mini-trials	23
Other	158
Total	25,299

20% of all federal litigations

Source: Federal Judicial Center, Washington, DC.

Some Features of The Turkish Draft Law on Mediation in Civil Disputes – Is It Enough?

- **Scope:** civil disputes arising from business and transactions which are at the complete disposal of the parties
- **Definition of mediator:** a person who carries out the mediation process and is registered in Mediators' register kept by Ministry of Justice
- **Initiation:** the parties may initiate the process before or throughout the duration of the civil trial. The Court may suggest /encourage the parties to resort to mediation
- **Non binding process:** the parties are *free* to resort to a mediator, continue and conclude, or withdraw from, the process
- **Enforceability:** the agreement might be made enforceable through the application of the parties to the competent court

ADR Being "Exported"

Expanding Commercial Alternative Dispute Resolution (ADR) Institutions and Mechanisms in Nigeria

DATE: July 2008 – December 2009

DONOR: International Development Association -

VALUE: 1,437,950 USD

14 Experts involved from 7 different countries

VALUE: 391.950 USD VALUE: 109,0

12 Experts involve 6 Experts involved from 4 different countries

International Commercial and other Alternative Dispute Mechanisms in the MEDA Region

...asia, Turkey, Israel, West ...yria, Jordan)

...ission

SAVE THE DATE**13 March 2009****Ankara**

*Improving Access for Justice in Turkey
conference*

Istanbul, February 13, 2009

www.adrcenter.it

17

**CONFERENCE EFFECTIVE RESOLUTION OF COMMERCIAL DISPUTES
IMPROVING ACCESS FOR JUSTICE IN TURKEY**

EuropeAid/123555/D/SER/TR—Technical Assistance for Better Access to Justice-Turkey

UNION OF TURKISH BAR ASSOCIATIONS
PREMISES, ANKARA
March 13, 2009

BREAK 12.45 – 14.00

MORNING SESSION 9.00 – 12.45
EFFECTIVE RESOLUTION OF COMMERCIAL DISPUTES
BUILDING THE INFRASTRUCTURE

AFTERNOON SESSION 14.00 – 17.30
BEYOND BEST INTERNATIONAL PRACTICES

OPENING PLENARY

Welcome and introduction improving access for justice: (9.00-9.30)
Özdemir Özok (President Union of Turkish Bar Associations, TR),
Ahşen Cosar (President Ankara Bar Association, TR),
[NAME] (Ministry of Justice, TR).

Introduction to mediation and ADR (9.30-9.45)
Giuseppe De Palo (President ADR CENTER, Consortium Leader, IT)

IMPROVING ACCESS FOR JUSTICE (9.45-10.30)
*Regulatory Developments in Turkey and Europe: National Legislation
and International Conventions, the EU Directive*

PANEL DISCUSSION I (14.00-15.45)

Companies, Lawyers and ADR
Moderator: Chris Honeyman, (USA)
Panelists: Jan Eijsbouts, (former CLO AKZO Nobel, NL), Metin
Reyna (Sabancı, TR), (OR Karl Mackie (President CEDR, UK),)
Prof. Özsunay (TR).

Coffee/tea break (15.45–16.00)

PANEL DISCUSSION II (16.00-16.45)

*Review of the Turkish draft law and international ADR
regulations.*
Moderator: Machtel Pel, (Director of National Bureau of Court Con-
nected Mediation, Vice –President Arnhem Court of Appeal, NL),
Panelists: Ronald Bradbeer (UK) Prof. Hakan Pakcanitez (TR)

Thank You!

• **Email:** giuseppe.depalo@adrcenter.it

Michael van den Honert

Adalet Bakanlığı Adli Sistem Departmanı Direktörü, Hollanda

Hollanda Adalet Bakanlığı Adli Sistem Departmanı Direktörüdür. Adaletle Daha İyi Erişimin sağlanması için yargı, adli yardım ve arabuluculuk ile ilgili çalışmalarda Bakan ve ilgili yetkililere danışmanlık yapmakta, konuyla ilgili kuruluşlar arasında iletişimin yürütülmesini sağlamaktadır.

WHOSE RESPONSIBILITY IS IT TO PROVIDE ACCESS TO JUSTICE?

The Dutch Perspective, Lessons Learned

Mr Chairman,

Ladies and gentlemen,

I am grateful for the honour of speaking to you about the Dutch perspective on mediation and about the way it is linked to the legal aid system. I consider my presentation here today as an opportunity to exchange with you our learning's and pitfalls. But let me first make myself clear. It is not my intention to recommend the Dutch way as the best possible system. And I don't intend to recommend you to copy our system into the Turkish legal system. On the contrary. That would possibly lead to ineffectiveness and misunderstandings. To all countries who want to work on their access to justice I recommend to look good at their own legal culture! So did the Dutch. Our system has grown over the last decade adopting itself to the circumstances and culture that exist in the Netherlands. However, even if the Dutch legal culture is different from the Turkish legal culture, I think that the lessons that we learned, can be of use for you. At the same time I am sure to get much inspiration and new ideas from what I will hear from you, here today.

Definition of mediation

Let me start by formulating how I define mediation: Mediation is a form of conflict resolution whereby an independent neutral third party, the mediator, assists the parties in arriving at a solution that is supported by both and that provides each party with an optimal solution to their mutual conflict, based on their true interests. In trying to achieve this situation the mediator works in a methodical manner on the basis of an agreement entered into with the parties. The strength lies in the fact that the parties retain control over the resolution of their conflict. In this aspect mediation differs from

other forms of dispute settlement, including not only the Courts, but also the extra-judicial tools of arbitration and binding advice, in which a third party ultimately takes a decision how to deal with the conflict.

An additional advantage is the fact that the level of acceptance of a solution chosen by the parties themselves is generally much greater. More often, agreements are actually adhered to, which means that disputes regarding the execution and follow-up procedures can be avoided.

In the case of successful mediation the parties can generally obtain a quicker, more durable and certainly cheaper solution for their conflict than they would if they had to go through and finance full Court proceedings including the cost of legal assistance.

Even in the case of failed mediation this route may still be effective because a lot of extraneous matters relating to the conflict have already been removed, leaving a

crystallised dispute or legal question, which can result in a more decisive Court decision.

The distinguishing features of the Dutch Approach:

1. minimum legal framework

Two main points are characteristic for the Dutch government's perspective on mediation: minimize the legal framework and maximize the efforts to facilitate and stimulate it. Where some governments have chosen to stimulate mediation by legislation (for example France, Belgium, Austria and – as I have understood well - currently Turkey) we were not convinced of the fact that regulation is necessary in order to promote mediation successfully.

As I said, our system has grown over the last decade, adopting itself to the specific circumstances in the Netherlands. In the Netherlands judges are often inclined to settle a dispute between parties instead of giving a verdict. Lawyers settle disputes in half the cases brought to them without involving the court. Legal Services Counters in most cases are advising clients without referring them to a lawyer. In this climate the introduction and promotion of mediation in the Netherlands has been very successful without regulation and, perhaps, even because of the absence of regulation. The power of mediation lies in its informal character and its ability to adapt to the needs and circumstances. We believed that we should give ourselves the opportunity to develop the instrument on a larger scale first, before introducing regulation. When it comes to prescribing the use of mediation we do not advocate it, because we think that when people are forced into mediation, the possibility of reaching a common solution diminishes. A necessary prerequisite for a successful mediation is that both parties should choose for it voluntarily.

It is important to express that we only have this possibility to apply mediation without regulation as long as it's use or the referral to it by the court or legal services counter is totally voluntary. As long as the outcome of the mediation progress remains fully without obligation, adjustment of the current regulations is not required. This situation

changes if the judge makes his willingness to further handle the dispute depends on the reaction of the parties to the advice to go to mediation. Would that be the case, a specific statutory foundation would be required.

I shall try to explain why we think that the introduction of mediation in the Netherlands has been so successful without regulation and perhaps even because of the absence of regulation. As we look at the suitability of mediation, insights has little by little changed. In the beginning we have worked with certain criteria in order to determine beforehand whether a case is suitable for mediation or not. In the past a referrer only checked a list with criteria, such as: a long-term relationship; a lack of communication is at stake; parties seek a quick and cheap solution. Factors disfavoured the use for mediation were the use of violence or power imbalance or the fact that parties might have a principle need for a judicial statement.

Results of one of the first researches have indicated that there is no best criterion for selecting cases or referral. The most important condition for reaching an agreement is the willingness of both parties to negotiate. By now we further experience the importance of assessing a conflict: a good conflict diagnosis and investigation of the type of conflict resolution by asking the right questions to both parties. What drives them into this conflict? What is the escalation level? What about their willingness to seek a peaceful solution and what is their room to negotiate?

Another effect of the introduction of mediation we did not have foreseen as such is that its promotion has led to another 'mind set' with regard to conflict resolution. As mediation in an individual conflict teaches us to look at the problem from another perspective the introduction of the instrument itself has had a similar effect on those working in conflict resolution on a daily basis. For example, lawyers and judges. The focus is on offering a different approach to disputes, a different tone in the way the government reacts to citizen letters, a different method applying mediation skills and using insights in the underlying dispute theory. I believe that this development could not have taken such a flight had we stuck from the beginning to mediation with formal regulations and definitions.

We should not underestimate this 'catalyst effect'. Mediation has taught us that rather than persisting in our statements, we should, above all, focus on our real interests and goals.

It should be noted that it is not as simple as I put it now. On the one hand, we want to avoid regulation on mediation and, on the other hand, we seek in some way guarantees for the process we are referring cases to and are paying for. And as I already mentioned before, we realize that cultural aspects should be taken into account in order to make a comparison between the choices of the different countries for regulation or not. Countries with no tradition of out-of court settlement might feel a greater need for regulation to get mediation started. The Dutch judicial culture can be characterized as such. It has also a tradition of self-regulation.

In the Netherlands we find ourselves in the lucky position with the existence of the Netherlands Mediation Institute. Since the profession of mediator and the process of mediation are not regulated by law, the NMI fulfils an unmistakable function for the self-regulation of mediation. This institute has set several protocols and quality requirements.

But now we have the European Mediation Directive and self-regulation alone will not be sufficient anymore. The directive compels the Netherlands to regulate some judicial mediation aspects. Although the Directive does only require regulation for the use of mediation in cross-border conflicts, it is quite possible that it also will have an effect on our approach with regard to national disputes. There is a growing tendency, also in the Netherlands, to warrant some aspects of mediation (for instance confidentiality, minimum quality standards for mediators,

the enforcement of results from mediation or the limitation of actions).

2. Maximum support for mediation

Before I tell you something more about the way the Dutch promote mediation in the absence of legislation, let me first turn to the question why governments should actually support the use of mediation in general in addition to regular court proceedings. I would like to express a short view on this issue as a starting point for the presentation of what the Dutch government actually does. Although people in the Netherlands have an idea what mediation is, they are however far less aware of the possibilities of mediation and the relevance of mediation to their own situation.

And then, it takes not only two to tango, but also two to start mediation. Even if one of the parties might be convinced of the benefits of mediation, it has been proven most difficult for parties who have a conflict to agree on opting for mediation.

People fear that if they propose mediation this will be interpreted as a sign of weakness. At the mean time they distrust the other party should they come with this suggestion. People generally tend to find it difficult to change position in these matters. We often see that either conflicting party will maintain the status quo as long as possible. Also, parties are usually too optimistic about succeeding in legal negotiations and/or legal proceedings. Moreover, parties generally lack sufficient understanding of what actually drives them in the conflict, or find it difficult to voice this, particularly in a situation of inequality of power.

Let me now tell you something about the way the Dutch promote and facilitate mediation in the absence of legislation. You'll notice that we do this in connecting mediation with our legal aid system. I will focus first on referral to mediation by the legal services counters and the courts, then to the incentive subsidy for mediation after referral by the courts and I concluded with an observation about subsidised mediation for people with limited means.

A. Referral by the Legal Services Counter

The Legal Services Counter not only guides clients in law, but also informs them on other ways to solve disputes. At the first contact, the staff member will sit down with the client to try and reveal what lies at the heart of the issue. Should mediation be an option that has a good chance of success, the staff member will help the client by approaching the other party with a mediation proposal. Incidentally, not all proposals accepted lead to mediations. In some cases no mediation proposal can be signed or parties waive the option of mediation for other reasons, for example because – while discussing what method to use to solve the dispute - they have found a solution of the conflict.

A recent report shows that the number of mediation proposals accepted since the time mediation was first introduced grew from about a hundred in 2005 to more

than 3000 in 2007. Full or partial agreement was reached in 79% of all referred mediations. The reason that this percentage is so high has to do with the fact that disputes that end up with a mediator following referral by the Legal Services Counter are still in a relatively early stage of the conflict. Contrary to cases already being tried, these disputes have not yet escalated or have not yet been juridified. The first two years of experience reveal that the mediation skills learned by staff help to clarify the issue. The majority of staff used to work at legal advice centres and was therefore used to take a legal approach to the issues put to them.

B. Referral by courts

Courts first started to refer parties to mediation on 1 April 2005. Since then all courts in civil and administrative law cases have offered the parties a choice to have their dispute settled through mediation. Judges and secretaries are specially trained to assess suitability for mediation of particular cases. They make their proposal in different manners and at different times during the proceedings: by means of a letter, by the court following an interim decision/order or by the court at the trial. The courts aim to place the choice for mediation with the parties wherever possible. Increasingly, parties are taking the initiative to seek mediation during the legal proceedings, recommended by their lawyers or otherwise. In practice, all methods appear to work well. If parties accept the proposal and sign a mediation agreement, the referral is a fact. In total, nearly 6.000 mediations were started from April 2005 up to and including December 2007.

C. Incentive contribution

Parties who opt for mediation within legal proceedings and who do not qualify for a mediation legal aid permit, qualify for 200 Euro support in mediation costs. The amount equals two and a half hours of mediation. The contribution aims to encourage parties to accept the court's advice. It forms the bridge between parties' expectation that the court will settle the case and the – rather unexpected for most parties – encouragement by that same court to establish first if there is scope to find a solution themselves. The free initial phase of the two-and-a-half hour's process is sufficient for parties to establish an idea of what mediation can offer them, to overcome resistance and to get confidence in each other's willingness to take a serious approach to find a solution.

D. Mediation subsidy

In order to prevent parties who are not well off waiving their choice for mediation for financial reasons, the option of subsidised mediation was introduced. The Legal Aid Board may allow legal aid for mediation in the same way as allowing ordinary legal aid. The schemes differ as to the individual contribution. Individuals taking part in mediation pay half the contribution compared to what people pay who choose to settle their dispute through court proceedings.

Mediation and legal aid – a new Dutch perspective

Mr. Chairman, ladies and gentlemen,

The theme of this session has got the title: Whose responsibility is it to provide access to justice? And Manon Schonewille, who has spoken this morning, asked me to focus on the Dutch perspective. Up till now I have told you about our experiences up to this date. But our perspective is broadening. I would like to conclude with some words about the way we, in the Netherlands, are connecting mediation and legal aid in order to achieve access to justice.

As stated earlier this morning access to justice is not the same as access to a lawyer, or access to a judge. What should be central in our efforts to address the issue of access to justice is to find ways to help people solving their disputes by giving them access to solving the problem. Last year, the Dutch State Secretary of Justice, Nebahat Albayrak, set out a policy document to Parliament in which she gave an outline of a legal aid system in which access to justice means more than just access to a lawyer or access to a judge. It focuses on problem solving. I mention some examples:

- if a citizen complains about a decision of a government institution or administrative body, he will be contacted by an official who is trained in mediation skills and who will try to solve the problem in order to avoid lengthy and costly procedures.

- in family law, divorces lead to numerous procedures, often more than three in each divorce case. This can be avoided if parties work from scratch together to achieve a divorce agreement, including a parental plan. Mediation forms an important part to this process. Besides, the courts will provide a judge as a case-manager to assess those cases in which parties failed to settle in advance.

- the Legal Services Counter will intensify their efforts – by first diagnosing the case thoroughly - to refer their clients to mediators or solutions other than a court-proceeding.

With these remarks, I only scratch the surface of the new policy document, but if you are interested we can continue the subject in the workshop this afternoon.

Concluding remarks,

Mr. Chairman, ladies and gentlemen,

In the past twenty minutes I have tried to give you an outline of the Dutch perspective on access to justice with special attention to mediation. As I said earlier it is not my intention to recommend the Dutch way as the only one possible. But I hope it will contribute to the debate in Turkey on the subject how to integrate mediation into your system and by doing so improving access to justice in Turkey.

Thank you.

Istanbul, February 13 2009

M.J.J. van den Honert

Director Judicial System Department

Ministry of Justice The Netherlands

Mustafa Akkuş

**Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
Genel Müdür Yardımcısı**

T.C. Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nde Genel Müdür Yardımcısı ve Adalet Bakanlığı ve İngiltere Büyükelçiliği arasında yürütülen ADR Alternatif Çözüm Yollarının ve Özellikle Hukukta Arabuluculuk Sisteminin hukukumuzda kazandırılması yolunda katkı sağlamaya yönelik yürütülen İkili İşbirliği Projesi'nin Koordinasyon Sorumlusudur.

Değerli Katılımcılar, Değerli Konuklar, Kişiler, gruplar, toplumlar ve devletlerarasında düzeni sağlayan en önemli faktör hukuktur. Hukukun temelini de adalet oluşturmaktadır. Gerek kişiler arasında, gerekse devletlerarasında bir meselenin çözümünde, bir anlaşmazlıkta adaletli ve tarafsızca davranılırsa herkes verilen kararı kabul eder. Bu husus bir Türk atasözünde “Hak deyince akan sular durur.” şeklinde ifade edilmiştir.

Büyük bir siyaset ve devlet teorisyeni olan Alexis de Tocqueville “Bir evrensel kanun vardır... Bu adalet kanunudur. Adalet bir milletin hukukunun temel taşıdır.” sözüyle, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk de “İstiklal, istikbal, hürriyet, her şey adaletle kaimdir!” sözüyle adaletin önemine vurgu yapmışlardır.

ABD’nin üçüncü başkanı olan Thomas Jefferson; “Tüm insanlara eşit ve tam adalet sağlanmalıdır; din özgürlüğü, basın özgürlüğü, habeas corpus güvenliği altında bireyin özgürlüğü, tarafsızca seçilmiş jüri önünde duruşmaya çıkma hakkı... Bu ilkeler bizim devrim ve reform çağına ulaşmamıza rehber olmuşlardır.” diyerek “tüm insanlar için eşit ve tam adalet” ilkesinin altını önemle çizmiştir. Ünlü siyaset sosyolojisi düşünürü Montesquieu’da aynı ilkenin önemini “Bir tek kişiye yapılan bir haksızlık, bütün topluma yapılan bir tehdittir.” şeklinde ifade etmiştir. Gerçekten de bu durumda aynı haksızlığın yarın başka bir kişiye yapılmayacağını garanti yoktur. Eğer bu garanti yoksa toplumun refah ve huzurundan bahsetmek de mümkün değildir. Bu nedenle ünlü Roma hukukçusu Marcus Tullius Cicero “İnsanların refah ve huzurunun temeli hukuktur.” demiştir.

O halde herkes için eşit ve tam adaletin sağlanmasının önemi oldukça büyüktür. Sadece güçlülere, zenginlere, aristokratlara değil; yoksullara, güçsüzlere, özürülere, kadınlara ve çocuklara da adalet sağlanmalıdır. Aristoteles’in muhtemelen üzüldüğü “Zayıf, daima adalet ve eşitlik ister, hal bu ki bunlar kuvvetlinin umurunda bile değildir.” sözünün doğru olmadığı gösterilmelidir.

Değerli katılımcılar,

Adalet erişim, oldukça geniş içerikli bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte adalet erişimi, kısaca, hak arama ve hakların kullanılması konusunda tüm yolların açık ve kullanılabilir olması, adalet sistemine herkesin eşit ölçüde erişebilmesi ve adalet sisteminin hem bireysel hem de toplumsal açıdan adil sonuçlar doğurması şeklinde ifade edebiliriz. Literatüre baktığımızda geniş anlamda adalet erişim kavramı, devletin yargı sistemi içerisinde

yer alan mahkemeler, Cumhuriyet başsavcılıkları, icra daireleri, adli tıp gibi her türlü yargı birimine, yüksek yargı organlarına, avukatlara ve noterlere başvuru yollarını ve bunlara erişebilmeyi kapsadığı gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yollarını, uzlaşmayı, mevzuata, formlara ve bilgiye erişebilmeyi, adil yargılanmayı, eşit ve adil bir biçimde hakkına sahip olabilmeyi ya da hakkını koruyabilmeyi de kapsamaktadır.

Pozitif hukukta adaletle erişimle ilgili olarak çok önemli temel ilkelere yer verilmiştir.

Öncelikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “Adil Yargılanma Hakkı” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasında “Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir.” hükmü adaletle erişimin en temel ilkelerinden birini oluşturmaktadır.

1982 tarihli Türk Anayasasının “Kanun Önünde Eşitlik” başlıklı 10’uncu maddesi “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” , “Hak Arama Hürriyeti” başlıklı 36/1 maddesi “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” ve 141/Son maddesi “Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.” şeklindeki hükümleri de adaletle erişimin vazgeçilmez esaslarıdır. Açıkça anlaşılacağı üzere bu hükümlerde “eşitlik” “adil yargılanma hakkı” “davaların sonuçlandırılmasında ekonomiklik ve hızlilik” ilkeleri esas kabul edilmektedir ki bunlar adaletle erişimin sağlanmasında çok önemli mihenk taşlarıdır.

Pozitif hukukumuzda adaletle erişim konusunda bu çok önemli temel ilkeler yer almakla birlikte diğer mevzuatta bu ilkelerin amacını gerçekleştirecek şekilde uygulamayı sağlayacak yeterli hükümlerin bulunmadığı ya da tam aksine adaletle erişimin önünde engel oluşturabilecek hükümlerin bulunduğu görülebilmektedir. Bunun

yanında adalete erişimde mevzuat açısından yetersizlik olmamasına karşın uygulamada adalete erişimde bir takım sıkıntılar çıkabilmektedir. Bu sıkıntıların sebebi, bazen adalet dağıtan yargı mercilerinin aşırı iş yükü, bazen yeterli personel, yeterli bütçe ya da yeterli mekân bulunmaması, bazen ilgililerin bilgisizliği ya da bilinçsizliği, bazen adalet arayanların yoksulluğu veya korkuları, bazen de adalet sisteminin sonucunun ne getireceğindeki belirsizlik olabilmektedir. Şüphesiz bu sebepleri çoğaltmak mümkündür. İşte gerçek anlamda adaletin tesisi için adalete erişimin önündeki bu sebeplerin ve engellerin kaldırılması gerekmektedir.

Mustafa Kemal Atatürk "Adliye siyasetimizde takip edilecek gaye, evvelâ halkı yormaksızın süratle, isabetle, emniyetle adaleti dağıtmaktır. Hak sahiplerine müşkülât çıkarmak, resmî dairelerde işlerini takip eden kimseleri bugün git, yarın gel diye bir takım zorluklara uğratmak, hükümet otoritesi maskesi altında halka zorbacasına vaziyet almak, yakışsız muamelelere cür'et etmek gibi haller mutlaka önlenmelidir. Emniyet ve hak işleriyle alâkalı usullerde ve kanunlarda kolaylık, çabukluk, açıklık ve kesinlik esas olmalıdır." diyerek adalete erişimin esaslarını ortaya koymuştur.

Son zamanlarda adalete daha iyi erişimi sağlamak amacıyla geleneksel yargı yoluyla uyuşmazlıkların çözülmesi dışında, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının uygulamaya konulduğunu da görmekteyiz.

En basit uyuşmazlık için en üst düzeyde adalet hizmeti sağlamaya kalkmak, mevcut imkânlarla mahkemelerin tıkanmasına ve ciddi uyuşmazlıklar ile suçlara yeterince bakılmamasına yol açmaktadır. Bu durumda ciddi uyuşmazlık ve suçlar da dâhil olmak üzere hiçbir olay için tam adalet tecelli ettirilememektedir. Esasen her uyuşmazlığın mahkeme önüne getirilmesine gerek de yoktur. Her uyuşmazlığın mahkeme önüne getirilmesi bazen adaletsiz sonuçların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. İşte alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri bu tür istenmeyen sonuçların önlenerek adaletin sağlanmasının bir aracı olarak görülmelidir.

Burada önemli olan kişilerin hak ve adaleti yasal ve meşru yollardan arayabilmelerini sağlamak üzere öncelikli olarak bu konuda kolaylıkla başvuruabilecekleri yeteri kadar merci ve makamların oluşturulmasıdır. Bu kapsamda yargının aşırı iş yükünün azaltılması, adaletin kısa sürede tecellisinin sağlanması, uyuşmazlıkların daha kısa sürede ve daha az maliyetle dostça çözülmesi, herkesin eşit ve adil bir şekilde adalete erişiminin sağlanması noktasında

alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri üzerinde ciddiyetle durulması gerekir.

Son yıllarda adalete daha iyi erişim için ele alınan konulardan biri de adli yardım hizmetlerinin geliştirilmesi olmuştur. Adli Yardım hak arama özgürlüğünün güvencesidir ve hak arama özgürlüğünde eşitlik yaratmayı amaçlamaktadır.

Avrupa Birliği 2008/52/EC sayılı belirli medeni ve ticari uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Direktifi 21 Mayıs 2008 tarihinde kabul edilmiştir. Avrupa Birliğine üye ülkelerin Direktif maddelerini, öngörülen 3 yıl içerisinde iç hukuklarına uyarlaması gerekmektedir. Direktif; alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından biri olan arabuluculuk ile taraflar arasında uyuşmazlığın tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişi (veya heyet) olan arabulucu aracılığı ile çözümünü öngörmektedir.

Avrupa Konseyi tarafından Türkiye için 2008 yılında kabul edilen Katılım Ortaklığı Belgesi'nde tümüyle işleyen bir Ombudsman sisteminin oluşturulmasını amaçlayan mevzuatın kabul edilmesi ve uygulanması, yeterli adli yardım sağlanmasına yönelik çabaların güçlendirilmesi, kurumsal kapasiteyi desteklemek ve yeni bir Medeni Usul Kanunu benimsemek suretiyle yargının etkinliğinin güçlendirilmesi istenmiştir.

Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'nda da temel hak ve özgürlükler, demokrasi ve hukukun üstünlüğü, insan hakları, azınlıkların korunması ve saygı görmesi hususlarında yapılan tüm reformların uygulamadaki etkisinin artmaya devam etmesi ve gerekli görülen tamamlayıcı yasal düzenlemelerin de ivedilikle hayata geçirileceği konusunda Hükümetin iradesinin tam ve kesin olduğu vurgulandıktan sonra yargının bağımsızlığını, tarafsızlığını ve etkinliğini güçlendirmeye yönelik olarak Adalet Bakanlığınca hazırlanan "Yargı Reformu Stratejisi"nin adalete erişimin kolaylaştırılması, uyuşmazlıkları önleyici nitelikteki tedbirlerin etkin hale getirilmesi ve alternatif çözüm yolları ile geliştirilmesine yönelik hedefleri içerdiği belirtilmiş, tam anlamıyla işlevsel bir "Kamu Denetçiliği Kurumu" kurulacağı, "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu"nda davaların hızlı, basit ve en az giderle ve etkin bir biçimde görülmesini sağlamak amacıyla gerekli değişikliklerin yapılacağı, hukuki uyuşmazlıklarda arabuluculuk ve uyuşmazlıkların alternatif çözüm yollarının geliştirilmesi, uzlaşma müessesinin etkinleştirilip geliştirilmesi ve adli yardımın etkinleştirilmesi de dâhil olmak üzere, adalete erişimin kolaylaştırılmasına yönelik çalışmaların

sürdürüleceği ifade edilmiştir.

Adaletle daha iyi erişim amacıyla Avrupa Birliğinde yapılan çalışmalar ve Katılım Ortaklığı Belgesi ile Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı ülkemizin adaletle daha erişim konusunda yapılan çalışmalara katılımını sağlamıştır.

Türkiye'de adaletle erişim konusunda yapılan çalışmalara gelince;

Ülkemizde mahkeme dışı çözüm yolları bağlamında öncelikle 2005 yılında yapılan ceza reformu ile uzlaşma kurumu uygulamaya konulmuş, basit suçlarda taraflarca uzlaşma yoluna gidilmesi öngörülmüştür. Günümüz idarî uyuşmazlıklarının çözümünde ciddi bir alternatif olan (ombudsman) sistemini hayata geçirmek amacıyla çalışmalar yapılmıştır. Medeni hukukta da alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının getirilmesi hususunda çalışmalar yapılmıştır.

Yine yargı reformu çerçevesinde olmak üzere davaların hızlı, basit, en az giderle ve etkin bir biçimde görülmesine imkân tanımak, bir kısım uyuşmazlıkların çekişmeli yargı şeklinde mahkemelere intikali yerine nizasız kaza, sulh, uzlaşma gibi yöntemlerle çözümünü sağlamak ve karşılaştırmalı hukuktaki gelişmeleri hukuk usulü yargılamasına yansıtma amacına yönelik olarak hazırlanan Çekişmesiz Yargı ve Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yollarına İlişkin Kanun Tasarısı ile Yargının üzerindeki yükün hafifletilmesi, uyuşmazlıkların en az giderle çözümlenmesi ve tarafların mahkeme ortamı dışında "onarıcı adalet" ilkesine uygun olarak daha barışçıl ve uzlaşmacı şekilde tatmininin sağlanması amacıyla hazırlanan Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiştir.

Ülkemizin AB üyeliği yolundaki adımlarını gösterir bir yol haritası niteliğinde 2007-2013 yıllarında gerçekleştirilmesi planlanan eylemleri gösteren AB Müktesebatına Uyum Programında; Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı, Çekişmesiz Yargı ve Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yollarına İlişkin Kanun Tasarısı ile Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı'nın 2009-2010 yıllarında yayımlanması öngörülmüştür.

Değerli katılımcılar,

Son yıllarda adaletle erişimi iyileştirmede, izlenen yollardan biri de bilgi toplumu çağının bir sonucu olarak yargı birimlerinin özellikle iletişim ve bilgisayar teknolojileri ile donatılmasıdır. Yargının, artan kamusal taleplerle birlikte

üzerine düşen görevi yerine getirmesi, hızlı, etkin, verimli ve güvenilir şekilde çalışabilmesi için bilgi ve haberleşme teknolojileri ile entegre bir yapı içinde, dinamik bilgi tabanlı çözümlerden azamî oranda faydalanmak zorunluluğu bulunmaktadır.

Bakanlığımızca, e-Dönüşüm sürecinde e-Devletin e-Adalet ayağını oluşturmak üzere yürütülen UYAP ile; günümüzün gerekli tüm teknolojik gelişmeleri kullanılarak, Adalet Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşları ile adli ve idari tüm yargı birimlerinin (Cumhuriyet başsavcılıkları, mahkemeler, icra ve iflas daireleri, ceza infaz ve ıslah kurumları, adli tıp birimleri ve denetimli serbestlik birimleri vb.) donanım ve yazılım ihtiyaçları karşılanarak bilgi işlem otomasyonuna geçirilmesi ve dış kurum ve kuruluşların bilgi sistemleriyle entegrasyonu sağlanarak, avukatlar ile vatandaşlara internet üzerinden çevrim içi (on-line) yargı hizmeti sunularak Türkiye Cumhuriyeti yargı sisteminin işleyişinin güvenirliliği, doğruluğu ve şeffaflığının en üst düzeyde sağlanması, yargı sistemine hız kazandırılması amaçlanmıştır.

Adalet Bakanlığı teşkilatı ile adli ve idari yargının tüm birimleri, Ulusal Yargı Ağı kapsamına alınmış olup bu birimlerin her türlü yargısal ve idari faaliyetleri UYAP otomasyonu sayesinde elektronik ortamda yürütülebilir hale gelmiştir. UYAP ile merkezi bir bilgi sistemi kurulmuş ve bu sistemde yargı ve yargı destek birimleri arasında fonksiyonel olarak tam entegrasyon sağlanmıştır.

UYAP kapsamında, bilgi ve belge alış verişini elektronik ortama taşımak için diğer kurum ve kuruluşların bilgi sistemleriyle entegrasyon çalışmaları yapılmıştır. Bu çerçevede UYAP ile entegrasyon sağlanan Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü-Adli Sicil Bilgi Sistemi'nden sabıka kayıtları, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü-MERNİS'ten nüfus kayıtları, Emniyet Genel Müdürlüğü-POLNET'ten ehliyet kayıtları, Merkez Bankasından döviz kurları yargı birimlerince otomatik olarak anında alınabilmekte, PTT entegrasyonu sonucu, tevdi listelerinin UYAP tarafından oluşturulup gönderilmesi ve barkodların UYAP tarafından basılması ile gönderilen tebligatların durumu UYAP üzerinden takip edilebilmekte ve UYAP ile Yargıtay Bilgi Sistemi arasında gerçekleştirilen entegrasyon sonucu temyiz edilen dosyaların sistem üzerinden Yargıtay'a gönderilmesi ve geri dönüşü sağlanmaktadır. Adres kayıtlarının yargı birimlerince on-line alınabilmesi için UYAP ile Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi entegrasyonu ve kolluk kuvvetleri tarafından doğrudan UYAP'tan aranan (hakkında yakalama emri

ya da tutuklama kararı bulunan) kişilerin sorgusunun yapılabilmesi için UYAP ile KİHBİ entegrasyonu sağlanmıştır.

Bu entegrasyonlarla her şeyden önce bir davada Cumhuriyet savcısı ya da hâkimin ihtiyacı olan bazı bilgi ve belgelerin sistem tarafından anında sağlanması, ara süreçlerin ortadan kaldırılması, yargı sürecinin hızlandırılması, insan unsurundan kaynaklanan hataların önüne geçilmesi yolunda önemli ilerleme kaydedilmiştir.

Vatandaşların adres kayıtlarına yargı birimlerince on-line olarak anında ulaşabilmelerinin sağlanmasıyla, tebligat yapılamaması ya da aranan kişilerin bulunamaması gibi olumsuz durumların önüne geçilerek davaların gereğinden fazla uzamaması ve çeşitli mağduriyetlerin önlenmesi açısından önemli bir adım atılmıştır.

Kolluk kuvvetlerinin UYAP'tan aranan kişiler sorgusunu yapabilmesi sayesinde, ara süreçler ortadan kaldırıldığından her iki tarafta emek, kırtasiye ve posta gibi masraflardan tasarruf sağlanmış ve en önemlisi daha önce kayıtlardaki uyumsuzluklar nedeniyle vatandaşların mağdur olmalarının önüne geçilmiştir.

UYAP kapsamında geliştirilen Avukat Bilgi Sistemi (Avukat Portalı) ve Vatandaş Bilgi Sistemi (Vatandaş Portalı) aracılığıyla avukatlara ve vatandaşlara da internet üzerinden on-line yargı hizmeti sunulmaktadır.

Avukatlar, internet üzerinden, yetkileri dâhilinde sistemdeki vekâleti bulunan dava dosyalarını (vekâleti bulunmayan dava dosyalarını da ilgili hâkiminden onay alarak) inceleyebilmekte, bu dosyalardan suret alabilmekte; elektronik imza ile sistemdeki dava dosyalarına evrak katabilmekte, yeni dava dosyası açabilmekte ve on-line harç ödeyebilmektedirler.

UYAP'ın vatandaşa bakan yüzüne gelince; UYAP'ta vatandaşların yargıya daha hızlı erişimleri, yargı hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanmaları hedeflenmiştir. Bu çerçevede Vatandaş Bilgi Sistemi geliştirilmiştir. Vatandaşlar, UYAP'ın uygulamaya konulduğu günden beri internet aracılığıyla UYAP Vatandaş Portalı üzerinden T.C kimlik numaralarını kullanarak UYAP kapsamında adli ve idari yargı birimlerinde görülmekte olan dava dosyalarının belli başlı safahat bilgilerini (duruşma günleri, dosyanın Yargıtay'dan dönüp dönmediği gibi) görebilmektedirler.

Yargı hizmetinin vatandaşlara cep telefonları aracılığıyla hızlı bir şekilde ulaştırılabilmesi için UYAP SMS Bilgi Sistemi kurulmuş, 01.04.2008 tarihi itibarıyla TÜRKCELL ve AVEA kullanıcılarının, 2008 yılı Kasım ayında da

VODAFONE kullanıcılarının hizmetine sunulmuştur. UYAP'ın mobil ayağını teşkil eden UYAP SMS Bilgi Sistemiyle avukatlar ve vatandaşlar dava açılması, icra takibi başlatılması, duruşma tarihi gibi bilgileri adliyeye gitmeden cep telefonlarına gönderilen kısa mesajlarla öğrenebilmektedir.

UYAP SMS Bilgi Sistemi, TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) tarafından ekonomide ve toplumsal yaşamda kalitenin, verimliliğin ve rekabet gücünün artırılmasına; şeffaf ve etkin yönetiminin oluşturulması yolunda bilgi toplumuna dönüşümün gerçekleştirilmesine birer sivil toplum örgütü olarak katkıda bulunmak amacıyla, 2003 yılından bu yana düzenlenen "e-TR Ödülleri" yarışmasında "Kamudan Vatandaşa e-Hizmetler" kategorisinde 2008 yılı birincilik ödülünü kazanmıştır.

UYAP Bilgi Bankası ve kişisel bilgisayarlara kurulabilecek UYAP Mevzuat Programı sayesinde tüm mevzuat ve içtihatlar en güncel haliyle hâkim ve savcılarımız ile diğer yargı personelimize ve hatta vatandaşlarımıza bilgi olarak sunulmuştur. Bu suretle dosyaların mevzuata ya da içtihatlarla ulaşılamaması nedeniyle bozulması ve bu nedenle davaların uzaması bir nebze de olsa engellenmiştir.

UYAP, Avrupa Birliği Komisyonu ve Avrupa Konseyi tarafından 2008 yılında düzenlenen "Adaletin Kristal Terazisi" yarışmasında Avrupa hukuk açısından 38 proje arsından ikinci olmuştur.

Değerli katılımcılar,

Bakanlığımız, ülkemizde arabuluculuğun hayata geçirilmesi ve adli yardımın daha etkin uygulanması hususunda bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da üzerine düşeni yapmaya devam edecektir.

Konuşmama burada son verirken hepinizi tekrar saygıyla selamlarım.

Güneş Gürseler

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri

1974 yılından bu yana avukatlığın yanı sıra, Milletvekillięi, Tekirdağ Barosu Genel Sekreterlięi, Tekirdağ Baro Başkanlığı, T.C. Başbakanlık Baş danışmanlığı görevlerini yürütmüştür.

Mayıs 2005'ten bu yana Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreterlięi görevini sürdürmektedir.

Adalete Daha İyi Erişimde Türkiye uydulması ve pratik uygulamaları değerlendirmeden önce Adalet kavramı ve bu kavrama etki eden bileşenlerin önemini vurgulamadan geçemeyiz. Adalete erişim, yalnızca hakime ya da avukata ulaşmakla sınırlı olmayıp bu yolda eğitim ve uygulamada vizyoner uygulama planları ile çalışmanın sağlayacağı yararların da farkında olmalıyız.

Hukuk eğitiminde kalitenin yükselmesi, hakim, savcı ve avukatların düzenli olarak mesleki eğitim çalışmalarına katılımı, yargıda reform ve yasamanın kendi içinde uyumlu bir bütünsellik içermesi; hatta hizmetin bütünlüğünü öngördüğümüzde devletin tüm ilgili kurumlarının da kendi payına düşeni birbiri ile sağlıklı, düzenli, sistematik biçimde paylaşması "adalete daha iyi erişim" in temel unsurlarını oluşturmaktadır.

Demokrasimizin eksiklerini giderip gerçek hukuk devletini oluşturamayınca "bağımsız yargı" ve bunun içinde "bağımsız savunma" da gerçekleştirilememektedir.

Türkiye'de gerek yargı sürecine etki eden gerekse adalete daha iyi erişimde güçlükler neden olan temel konuların irdelenerek, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, hizmet verenlerin karşılığını daha iyi alabilmesi amacıyla gerekli çalışmaların ve önerilerin yapılması için Türkiye Barolar Birliği olarak bir çok çalışma ve proje yürütmekteyiz.

"Adalete Daha İyi Erişimde Teknik Destek-Türkiye" projesi de bu anlamdaki en kapsamlı çalışmalarımızdan biridir. Özellikle Adli Yardım alanında sahada olan pek çok disiplin ve kurumdan uzmanların katılımıyla oluşturulan Adli Yardım Komitesi konuya değişik tarafların gözlem, sorun ve çözüm önerileriyle yaklaşmış ve gerek T.C Adalet Bakanlığı'mıza gerek TBB'ye gerekse konu ile ilgili kurumlara değerlendirmeleri çerçevesinde önerilerde bulunan bir rapor hazırlamıştır. Bu önerilerin tüm ilgili merciler tarafından dikkatle inceleneceği ve uygulamaya dönük çalışmaları yapacağına inancımız tamdır.

Bunun yanısıra bu proje kapsamında "Adli Yardım Hizmetinde Farkındalık" başlığı altında bu hizmette görev alan avukatlarımızın konu ile ilgili farkındalık ve hizmet kalitesini pekiştirmek amacıyla da 8 ayrı ilde 800 avukatın katılımını amaçlayan eğitim çalışmalarımız yürütülmektedir. Adli Yardım komitesince belirlenmiş temel konulara göre hazırlanan eğitim programı bugüne kadar uygulamanın yapıldığı 6 ilde de büyük ilgi görmüş ve başarılı bulunmuştur. Proje kapsamında başka çalışmalarımız da devam etmektedir.

Aynı proje kapsamında, gündemde olan "Arbuluculuk, Alternatif Çözüm Yolları" için de bir bileşen yer almaktadır. Bu konuda değerli çalışmalar ve eğitimler sürdürülmekle birlikte, konu ile ilgili temel yaklaşımımız şöyledir;

Bu olumsuz bütün içinde yargı organının daha iyi işlemesi, adalete erişimin sağlanması, adil yargılanmanın gerçekleştirilebilmesi için birbirinden ayrı olarak yapılmaya çalışılan düzenlemeler de hem bütünü etkilememekte ve hem de tartışmalara neden olmaktadır. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Yasa Tasarısı da bu durumdadır. Yargı'nın yükünü hafifletmek, yargılamayı hızlandırmak gibi beklentilerle sunulan "arbuluculuk" sihirli bir çözüm değildir. Önemli olan bütünüyle "Yargı Reformu" yapabilmektir.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ve arbuluculuk yargı sisteminin yerine konulmaya çalışılan bir kurum görüntüsü ile sunulmamalıdır.

Arbuluculuk sürecinin, yargılama sürecinden farklı işlediği ve daha esnek olduğuna öncelikle yargı mensuplarının inanması gerekir. Bu yöntemin birçok uyuşmazlığın yargı önüne gitmesini önleyerek yargının daha rahat çalışmasına imkan veren bir kurum olarak düzenlemesi gerekir. Alternatif çözüm yolları konusunda özel eğitim almış avukatların arbulucu olarak atanmasını sağlayan düzenlemeler yapılmalıdır. Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları uygulamasında avukatların rolü açıklıkla belirlenmelidir.

Arbulucu olarak görevlendirilen avukat taraflar

arasında uzlaşmayı ve barışı sağlayacak gayret içinde olacaktır.

Yürürlükteki mevzuatımızda avukatlar "arabuluculuk" olarak nitelenebilecek çalışmaları başarı ile sürdürmektedir.

a) Avukatlık Yasası'nın 35/A maddesi

Bu düzenleme, alternatif uyuşmazlık çözüm yolları arasında yer alan "**karşılıklı görüşme yöntemi**"nin bir örneğidir. Bu maddeye göre avukatlar, tarafların kendi iradeleri ile sonuçlandırabilecekleri konularda karşı tarafı uzlaşmaya davet edebilme yetkisine sahiptir. Avukatların bu daveti en geç ilk duruşmaya kadar bu yapması ve ayrıca tarafların belirlediği sınırlar içinde hareket etmesi gerekir. Uzlaşma sağlanırsa bu durum avukatlar ve müvekkillerinin birlikte imzaladıkları bir tutanakla saptanır ve bu tutanak İcra İflas Kanunu'nun 38. maddesi kapsamında "ilam" niteliğindedir.

b) Ceza Muhakemeleri Yasası'nın 253. maddesi (Uzlaşma)

Ceza Muhakemeleri Yasası'nda 2006 yılı sonunda yapılan değişiklik ile bazı suçlarda soruşturma ya da kovuşturma aşamasında tarafların uzlaşarak v sorunun çözülmesi olanağı getirilmiştir.

c) Türk Medeni Kanunu'nun 166/3 Maddesi (Anlaşmalı Boşanma)

1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu'nun 166.maddesinin üçüncü fıkrası ile en az bir yıl süren evliliklerde "anlaşmalı boşanma" olanağı getirilmiştir. Uygulamada, eslerin anlaşmanın tüm koşullarını içeren bir anlaşma metnini hazırlayarak mahkemeye sunmaları genelde avukat aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Bu alanda avukatlar çok sık arabuluculuk yapmaktadır.

Hukukumuzdaki bu üç uygulamada avukatlar başarı ile görev yapmaktadır.

Bu nedenlerle, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Yasa Tasarısı hakkında temel görüşümüz, arabuluculuk hizmetinin avukatlar, barolar ve Türkiye Barolar Birliği tarafından yerine getirilmesi gerektiğidir. Bu nedenle de Tasarının tümüyle yeniden

düzenlenmesi gerekmektedir.

Arabuluculuğun avukatlar aracılığıyla kurumlaştırılması sağlanmalıdır. Sadece hukuk fakültesi mezunu olanlar ve avukatlar arabulucu olabilmelidir. Arabulucunun düzenleyeceği anlaşma belgesinin yetkili icra mahkemesine sunularak icra edilebilirliğine ilişkin bir şerh talebinde bulunulması da böyle bir talebin avukat tarafından hazırlanması ve avukat aracılığı ile mahkemeyi sunulması ve takibini gerekli kılmaktadır.

Arabuluculuğun doğrudan Adalet Bakanlığı'na bağlı bir kurum olarak düzenlenmesi sakıncalıdır. Örgütlenmenin ve eğitimin Türkiye Barolar Birliği ve barolar bünyesinde yapılması gerekir.

Bugün ülkemizde avukatlık mesleğine girebilmek için bir yıllık staj dışında herhangi bir sınav koşulu bulunmaz iken, dört yıllık hukuk lisans eğitimi sonrası avukatlık ruhsatı almış bir meslektaşımızın arabuluculuk yapabilmesi için arabuluculuk sınavını başarma koşulu getirilmesini uygun bulmuyoruz. Tasarı "**Hukuk fakültesini bitiren herkes avukat olabilir ancak arabulucu olamaz.**" anlayışındadır.

Yeni bir meslek türü yaratılmaktadır. Ancak arabuluculuk mesleği icra edilirken arabulucunun başka işler de yapıp yapamayacağı belli değildir.

Tasarı bu şekli ile yasalasır ise avukatlar ancak herkes gibi koşullarını yerine getirdiklerinde arabulucu olabileceklerdir. Bu durumda arabuluculuğun Avukatlık Yasası'nın 12. maddesi kapsamında avukatlıkla birleşebilen işlerden olup olmadığı tartışılacaktır.

TBB olarak avukatların bu alanda etkin ve başarılı bir şekilde varolmaları için, konuya ilişkin eğitim çalışmaları ve uygulamada deneyimi artırıcı somut çalışma alanları yaratılması için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Arabuluculuk uygulamasının Adli Yardım hizmetlerinde yaygın hatta zorunlu kullanımı için ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve yasal düzenlemelerin oluşturulmasını sağlamak da gündemimizdeki konulardandır.

**Türkiye'den Adli Yardım
Uygulaması Örnekleri**

Seda Sümer

Avukat

1991 yılından bu yana Bursa Barosu'na kayıtlıdır.

CMK konusunda eğitimliğin yanı sıra 2006 yılında

başladığı Bursa Barosu-CMK Direktörlüğünü halen

sürdürmektedir.

BURSA BAROSU

CMK UYGULAMA SERVİSİ ve ADLİ YARDIM SERVİSİ UYGULAMALARI

Değerli katılımcılar, sizleri Bursa Barosu ve kendim adına selamlıyorum.

Bursa Barosunun Adli Yardım ve CMK Servislerinin iyi örnekler oluşturan uygulamaları hakkında bilgi vermeden önce, özellikle CMK uygulaması hakkında bilgilendirme yapmam için davet edilmem sebebi ile Türkiye’de CMK kapsamında görevlendirilmelerin gelişimi ve yaşanan sıkıntılar hakkında kısa bir bilgilendirme yapmak istiyorum.

Bilindiği gibi **01.12.1992** tarihinde yürürlüğe giren **3842** sayılı yasa ile değişik CMUK’nun 138.maddesi müdafî atama görevini barolara vermiştir. O tarihten bu yana yürütülen müdafî tayin hizmeti barolar tarafından yürütülmektedir.

Ancak bilindiği üzere **1 HAZİRAN 2005** tarihinde yürürlüğe giren **5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu** gereği; CMK Uygulamalarında **zorunlu müdafîlik** ile ilgili olarak yeni düzenlemeler getirmiştir.

1 Haziran 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun getirdiği yeni düzenlemeler, mevcut CMK Uygulamalarındaki zorunlu müdafîlik görevlendirmelerinde aşırı bir iş yükü yaratmıştır.

Yeni kanunun isteğe bağlı veya zorunlu tuttuğu müdafîlik görevlendirmeleri mevcut durum göz önünde bulundurulduğunda merkez ve ilçelerdeki **iş yükü 8-10 kat** tutarında artmıştır. Bu durum CMK Servisinin işleyişinde sıkıntılara sebep olduğu gibi, meslektaşlarımızın dosya takibinde sorunlar yaşamasına neden olduğu gibi, ödenek yetersizliği sebebi ile meslektaşlarımızın hak ettikleri ücretleri alamamalarına sebep olmuştur.

Gerek baroların, gerekse Türkiye Barolar Birliğinin 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu ile baroların müdafî ve vekil atamalarında

büyük artışın yaşandığı, bu nedenle müdafî ve vekillere ödenecek ücretin kaynağının artırılması ve diğer sorunların giderilmesi hususundaki öneri ve girişimleri sonuçsuz kalmış ve 19 Aralık 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı Yasa ile CMK kapsamında zorunlu müdafî/vekil görevlendirilmesi sistemini daraltan, baroları ve Türkiye Barolar Birliğini devreden çıkaran, savunmanın bağımsızlığına aykırı önemli değişiklikler yapılmıştır.

21 Mayıs 2007 tarih ve 26528 sayılı resmi gazetede **“CEZA MUHAKEMESİ KANUNU GEREĞİNCE MÜDAFİ VE VEKİLLERİN GÖREVLENDİRİLMELERİ İLE YAPILACAK ÖDEMELERİN USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK”** yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve bakanlık tarafından sarf belgesi uygulaması kaldırılmıştır. Ancak yapılan değişiklikler yaşanan sorunların çözümünde yetersiz kalmaya devam etmektedir. Bütün olumsuzluklara rağmen CMK servisler ve gönüllü müdafîlik yapan meslektaşlarımız büyük bir özveriyle çalışmaya devam etmektedir.

Yasal Düzenlemeden Kaynaklanan Sıkıntılar

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı yasa ile yapılan değişikliklerle yeni CMK sisteminin ciddi biçimde geriye dönmesi, özellikle de kapsamın daraltılması, hak ihlallerine yönelik etkin müdahale olanaklarını da sınırlayan yeni bir aşamayı oluşturmuştur. Gerek ceza miktarlarında ve gerekse yöntemlerde ortaya çıkan bu daralmanın oluşturduğu yeni yapının, kısa bir süre sonra yargı sistemimizde önemli sonuçları doğurması kaçınılmazdır. Nitekim, daha şimdilerde işkence ve kötü muamelenin yeniden gündeme gelmekte olduğuna tanık olunmaktadır.

Yeni sistem, alt sınır/üst sınır değişimi ile oluşturduğu daralma dışında, yakın/şüpheli atamalarını da olanaksız kılan, sistemin denetimine olanak sağlayan gözlemci görevlendirmeleri ile, idari soruşturmalara atamayı da kaldıran bir sınırlı yapı oluşturmuştur.

Barolar ve gönüllü müdafîlik hizmeti veren meslektaşlarımız kısıtlamaların ortaya çıkardığı sorunlarla mücadele etmeyi, sistemin işletilmesindeki temel yaklaşımlarından birisi olarak anlamalıdır.

CMK Gereği Görevlendirilen Müdafî/Vekillerin Hak ettikleri Ücretin İyileştirilmesi

CMK kapsamında verilen müdafî/vekil hizmetinin kalitesinin artırılmasının en önemli unsurlarından biri de ayrıık tarifinin kaldırılarak, müdafî/vekil hizmeti veren avukatların hak ettikleri ücretin hiç değilse Asgari Ücret Tarifesinden ödenmesi, bu anlamda meslektaşlarımızın mağduriyetlerinin bir ölçüde giderilmesidir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı yasa ile tapılan değişikliklerle, avukatlara yapılacak ödemelerin de Adalet Bakanlığı bütçesine bağlanması, çok ciddi sonuçların doğmasına yol açmıştır. Bir yandan ödemelerin zamanında yapılmaması, - bu nedenle KDV yükü doğması - diğer yandan da "tarife" adı altında düzenlenen bir kararla, "çok düşük" bir ücret ödenmesi, giderek sistemi angarya olmaya eviren bir sonuç doğurmuştur. Bugün Barolar, asgari ücret tarifesinin altında ücret alan avukatlar için disiplin işlemi yaparken, bu tarifinin çok altında tutulan ve adına CMK Tarifesi denilen bir başka tarife ile de görev dağıtmaktadır. Bursa Barosu olarak bu yapı ile de mutabık değiliz. CMK Ücret Tarifesinin kaldırılması ve her yıl uyarlanan Asgari Ücret Tarifesi ile görevlendirme yapılması, ücretlerin KDV borcunun doğumuna olanak vermeyecek bir zaman dilimi içinde ödenmesinin mutlaka sağlanacağı bir yapı oluşturulmalıdır.

CMK asgari ücret tarifesinin belirlenmesi ile ilgili olarak Türkiye Barolar Birliği ile Adalet Bakanlığı arasında yapılan yazışmalar sonucunda; Adalet Bakanlığının ayrıık tarifeyi asgari ücret tarifesinin altında bir tarife olarak yorumlamasının gerekçesini, CMK kapsamında verilen avukatlık hizmetinin, kamu hizmeti olmasına dayandırmaktadır.

Avukatlık Yasası'nın 1.maddesine göre, avukatlık bir kamu hizmetidir. Ancak avukatlığın kamu hizmeti oluşu; biz avukatların mesleğin onuruyla bağdaşmayan ücretlerle çalıştırılmasını hiçbir şekilde haklı gösteremez.

Yargıçlar ve savcılar da kamu görevlisidir. Fakat görevlerinin karşılığı olan ücretlerini de almaktadırlar. Ayrıca,5327 sayılı TCK'nın 6/1.d hükmüne göre avukatlar da yargı görevi yapan kişiler arasındadır ve yargının

kurucu unsurlarındandır. Aynı yöndeki düzenleme Avukatlık Yasası'nın 1/2.maddesinde de belirtilmiştir.

Öyleyse, yargının kurucu unsurlarından olan avukatların yargının saygınlığına ve onuruna yakışır bir ücret almaları gerekmektedir. Bu durumda AİHS 6 ve Anayasa 36 anlamında tanımını bulan "adil yargılanma hakkı" da fiilen sağlanmış olacaktır.

CMK ücret tarifesini Adalet ve Maliye Bakanlığı'nın belirliyor olması; bu belirlemede Türkiye Barolar Birliği'nin tamamen devre dışı bırakılması, avukatlık mesleğinin bağımsızlığı ile bağdaşmadığı gibi; Avukatlık Yasası'nın 168.maddesinde asgari ücret tarifesinin düzenlenmesi bakımından Türkiye Barolar Birliği'ne verilen yetkinin de atlanarak; yönetmelikle, yasaya aykırı bir işlemin yapılması anlamına da gelmektedir ki bu durum ülkemizin "hukuk devleti" niteliği ile bağdaşmamaktadır.

BURSA BAROSU CMK UYGULAMA SERVİSİ ve ADLİ YARDIM SERVİSİ UYGULAMALARI

Bursa Barosu CMK Uygulama Servisi, Ocak 2000 tarihinden itibaren Adliye Binasında kendisine tahsis edilen yerde ayrı bir birim olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Servis kurulan bilgisayar otomasyon sistemleri ile 24 saat kesintisiz müdafî taleplerini ve başvuruları titizlikle değerlendirmekte olup, isteklerin karşılanmasında azami özen göstermek suretiyle çalışmaktadır.

Baroların CMK hizmetini sunum noktasında bazı farklılıklar görülmektedir. Bursa Barosu, yasal mevzuat ve düzenlemelerde yer almamasına rağmen birçok barodan farklı olarak CMK Uygulama Servisinde gerekli işlemleri, görüşmeleri ve yazışmaları yapmak üzere personelin yanında ayrıca bir sorumlu avukat istihdam etmiştir. CMK Uygulama Servisinde tam zamanlı bir avukatın istihdam edilmesi servisin işleyişinde devamlılığı, kolluk, savcılık, mahkemeler ve cezaevi ile bilgi akışını ve sağlıklı işbirliğini sağlamakta, uygulamada karşılaşılan problemlerin en kısa zamanda tek elden çözümlenmesine katkıda bulunarak CMK kapsamında vekil/müdafî görevlendirilmesi hizmetinden faydalanan bireylerin ve hizmeti sunan avukatların mağdur olmamalarını sağlamaktadır.

Bursa Barosu, Adli Yardım Bürosunda da gerekli işlemleri, görüşmeleri ve yazışmaları yapmak üzere bir sorumlu avukat ve personel istihdam etmiştir. Sorumlu avukat büroya gelenler ile görüşerek hukuki sorunları ile ilgili nitelendirme yapar ve başvuranları buna göre yönlendirir. Başvuranların başvuru konuları ile ilgili nitelendirme yapıldıktan sonra ücretsiz avukat talep edilmesinin koşulları anlatılır ve başvuru için gerekli evrakların neler olduğu ve nasıl başvurulacağı açıklanır.

İlçelerden yapılacak başvurular için gerekli evraklar tamamlandıktan sonra merkez adli yardım bürosuna gelebilecek durumda olanlar merkeze gelerek, gelemeyecek durumda olanlar baronun ilçe temsilcisine müracaat ederek başvurularını yaparlar. Başvuru evrakları ilçe temsilcisi tarafından merkez adli yardım bürosuna ulaştırılır.

Adli yardım başvuruları Baromuz Adli Yardım Bürosu'na yapılmaktadır. Büroda istemciyle görüşülerek başvuru formu doldurulur ve istemin neye ilişkin olduğu tespit edilir. Görüşme sırasında istemciyle ilgili kişisel bilgilerin yanında talebine ilişkin hukuki nitelendirme de yapılmaktadır. Başvurularda ilgilinin isteminde haklılığı, avukatlık ücreti ve yargılama giderlerini karşılayıp, karşılayamayacağı konusunda gerekli ön görüşmeler ve incelemeler yapılmaktadır.

Bu inceleme yapılırken, çok düşük düzeyde geliri ya da üzerine kayıtlı sadece oturduğu evi bulunan başvuru sahiplerinin, kendilerinin ve ailesinin geçimi bakımından önemli bir zarurete düşmeksizin gereken avukatlık ücretleri ile diğer yargılama giderlerini karşılayamayacağı kanaati oluşursa yine yardımda bulunmaktadır. Bunun yanında, gelen başvuruların bir kısmı Valilik Kadın Statüsü Birimi tarafından yönlendirilen başvurulardır. Kadın Statüsü Biriminin yönlendirdiği bu başvurularda başvuru sahiplerinin mağduriyeti birimce tespit edildiğinden gerekli görülmedikçe ayrı bir araştırma yapılmamaktadır.

Bursa Barosu, CMK Siciline kayıt olmak isteyen avukatlara ve sicile kayıtlı avukatlara, uygulamada farkındalık, beceri, dayanışma, iletişim ve işbirliğinin sağlanması amacıyla düzenli olarak meslekçi eğitim seminerleri düzenlemekte ve CMK kapsamında görev alan ve almak isteyen avukatların bu seminerlere katılımı

zorunlu tutmaktadır. Etkin ve uygulamayı iyileştirici hizmet sunumu için, eğitim seminerlerinin süreklilik ve uyum içinde gerçekleştirilmesi esas alınmaktadır.

Eğitim çalışmasında teknik imkânlar ve görsel malzemelerden yararlanılmakta, örnek mahkeme kararları ve örnek tutanaklar kullanılarak, somut olaylar pratik çalışma biçimine getirilerek çalışmaya katılan avukatlarla tartışma ve değerlendirme yapılarak anlatılan konuların teorik düzeyde kalmaması sağlanmaktadır.

02 Mart 2007 tarih ve 26450 sayılı resmi gazetede(21 Mayıs 2007 tarih ve 26528 sayılı resmi gazetede değişik) yayımlanarak yürürlüğe giren **“CEZA MUHAKEMESİ KANUNU GEREĞİNCE MÜDAFİ VE VEKİLLERİN GÖREVLENDİRİLMELERİ İLE YAPILACAK ÖDEMELERİN USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK”** de ki mevcut düzenlemede ücret dışında gider olarak sadece Harcırah Kanunu hükümlerine göre sadece mutad taşıta göre zorunlu yol giderleri ödenmektedir. Bu nedenle CMK kapsamında görevlendirilen meslektaşlarımızın, görevlendirildikleri dosyanın fotokopisi alıp, gerekli incelemeleri yaparak, davayı takip edebilmeleri için baromuzca ücretsiz fotokopi hizmeti sağlanmıştır. CMK kapsamında müdafî/vekil olarak görevlendirilen meslektaşlarımız görev yazılarının bir örneğini ibraz ederek baro fotokopi odalarında ücretsiz olarak ilgili dosyanın fotokopisini çektirebilmektedirler.

CMK gereği yapılan sanık müdafiliği görevlendirmelerinde, müdafî atanan kişi tutuklu ise atanan müdafisi ile görüşebilmesi için Baro Başkanlığımız, baronun aracını haftada bir gün bu amaçla meslektaşlarımızın kullanımına tahsis etmiştir. Görevli meslektaşlarımız CMK servisinden randevu alarak her hafta Perşembe günleri cezaevine giderek müdafisi oldukları şahısla görüşme yapabilmektedirler. Bursa'da ki cezaevlerinin avukat görüşme odalarının yetersiz olması sebebi ile baromuz tarafından ilave görüşme odaları yaptırılmıştır.

5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu gereği şahıs başvurusu ile müdafî/vekil ataması yapılamamasına rağmen, Bursa Barosu CMK Servisine yapılan şahıs başvuruları titizlikle incelenerek, savcılık veya

mahkemelere, gerektiğinde adli yardım servisine yönlendirilmektedir. Bazı durumlarda örneğin kollukta kötü muamele gördüğü iddiası ile servise başvuranlar için CMK Komisyonu ile işbirliği yapılarak ücretsiz olarak avukat yardımı sağlanmaktadır.

Gerek CMK Uygulama Servisi olarak, gerekse Adli Yardım Servisi olarak, CMK, Kadın Hukuku ve Çocuk Hakları Komisyonları ile koordineli olarak çalışmalar sürdürülmekte, toplantılarına ve yapılan faaliyetlere katılmakta, işbirliği sağlanmaktadır. Bazı özelliği olan, spesifik dosyaların müdafii/vekil veya avukat görevlendirmelerinin o alanda tecrübesi, özel çalışması bilinen meslektaşlara yapılmasına özen gösterilmektedir.

Adli yardım hizmetinin gerçekten mağdur ve ihtiyaç sahiplerine sunulabilmesi, başvuru sahibinin gerekli belgeleri hazırlarken mağdur olmaması için Bursa Barosu Başkanlığınca kimlik paylaşım sistemine üye olmak için girişimlere başlanmıştır.

Muhtarların düzenlediği fakirlik belgelerinin gerçeği yansıtması, muhtarın şahsi araştırmasına bağlı ve kanunun aradığı özelliklere havi olmasının temini için Bursa Barosu ile Bursa Valiliği arasında yazışmalar yapılmıştır. Bu çalışmadan sonra fakirlik belgelerinin nispeten düzeldiği görülmüştür.

CMK Uygulama Servisi ve Adli Yardım Servisi sorumlusu avukatlar tarafından düzenli aralıklarla hakim ve savcılara(özellikle çocuk mahkemesi hakim ve savcılar ile aile mahkemesi hakimleri ile) görüşmeler yapılmakta, karşılıklı beklentiler ve sorunların çözümü hakkında görüşülmektedir.

Servis sorumlusu avukatlar Adli Yardım ve CMK Servislerinin tanıtımı ve bilinirliğini arttırmak, halkı bilinçlendirmek üzere, düzenli olarak, izlenme oranı yüksek yerel televizyon programlarına katılmaktadır. Yine bu amaçla kentin merkezi yerlerinde afiş ve broşür çalışmaları yapılmaktadır.

Valilik, kamu kurumları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılarak okullarda, halk eğitim merkezlerinde, gençlik merkezlerinde, kadın sığınma evlerinde servis sorumlusu meslektaşlarımız tarafından farkındalık ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Servis sorumlusu avukatlar, Kadın Hukuku Komisyonu, Çocuk Hakları Komisyonu, CMK Komisyonu üyesi avukatlar tarafından Valilik ve belediyelere ait kadın sığınma evlerine, SHÇK'e bağlı yurtlara periyodik ziyaretler yapılmakta, orda kalan kadın ve çocuklarla görüşülmektedir.

Bilgisayar programına kaydedilen veriler ile ilgili istatistikî bilgiler ışığında kalitenin artırılması için çalışmalar yapılmaktadır.

Bursa Barosu olarak ceza ve hukuk alanında Adli Yardım anlayışımız;

Müdafii ve vekil yetkileri ile katılan, şüpheli ve sanık hakları birbirinden ayrılamayan, birbirinin bütünleyici parçası olan kavramlardır. Müdafii olmazsa sanık hakkı; vekil olmazsa katılan hakkı olmaz.

Baronun müdafii, vekil ya da uzlaştırıcı sıfatı ile görevlendirdiği her avukat, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile TBB Meslek Kuralları ve 5271 sayılı CMK'nın kendisine tanıdığı tüm hak ve yetkileri kullanmakta, hukuki yardım sunduğu kişilerin rak atan avukat, öncelikle hukuki yardım için görevlendirildiği kişiye bir an önce ulaşmak zorundadır. Bu sıfatlarla atan avukat, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ve TBB Meslek Kuralları çerçevesinde üzerine düşenleri yerine getirmekle yükümlüdür.

CMK kapsamında müdafii ve vekil olarak görev alan bütün meslektaşlarımızın üzerlerine düşen sorumluluk bilinciyle hareket etme kararlılık ve arzusundan asla taviz vermeksizin çalışmalarına devam edeceklerine inancım ile konuşmamı bitiriyor, bu projede emeği geçenlere ve sizlere teşekkür ediyorum.

Av.Seda SÜMER

Bursa Barosu

**Adli Yardım Hizmetinde
Kalite Nasıl Sağlanır?**

Zahida Manzoor

İngiltere-Galler Adli Yardım Servisleri Ombudsmanı

Mart 2003'de İngiltere ve Galler Adli Hizmetler Ombudsman'ı olarak atanmıştır. Ombudsman olarak rolü, Hukuk Topluluğu ve Baro Genel Meclisi de dâhil olmak üzere altı profesyonel birimden gelen şikâyetleri değerlendirmektir. Kariyeri süresince "fırsat eşitliği" ve "tüketici haklarının korunması" konusunda etkin çalışmalar yürütmüştür. Çalışmaları nedeniyle pek çok uluslararası ödül alan. Sn. Manzoor, 2007 yılında İngiltere'de En Etkin 10 Asyalı Kadın listesinde yer almıştır.

Good afternoon everyone. It is a pleasure to be invited to today's conference a few minutes walk from the astonishingly beautiful, dynamic and cosmopolitan city centre.

I am privileged to be in the company of so many eminent and respected professionals, to hear the speeches and discussions and participate in this European Commission sponsored project.

I hold two separate posts - Legal Services Ombudsman and Legal Services Complaints Commissioner for England and Wales. Each of my roles is distinct but both involve the impartial overview of the quality and conduct of legal services.

As Commissioner I examine the capability of the Law Society of England and Wales to handle complaints made about its members effectively and efficiently. The Law Society is the largest legal professional body in the UK and represents the interests of over 100,000 lawyers.

In my role as Ombudsman I oversee the handling of complaints made by consumers of legal services against all the legal professional bodies of England and Wales. This includes all types of advocates, solicitors and barristers as well as patent agents and legal executives.

The Lord Chancellor and Secretary of State for Justice appoints the Legal Services Ombudsman for England and Wales, who is accountable to Parliament. The Ombudsman's powers are derived from the Courts and Legal Services Act 1990 as amended by the Access to Justice Act 1999. The Ombudsman cannot be a lawyer and is completely independent of the legal profession.

Why did the UK Parliament create the role of Ombudsman? It was Parliament's intention to protect the interests of the consumers of legal services. The Office of the Legal Services Ombudsman opened for business in January 1991 and I was appointed as Ombudsman in March 2003.

My key roles and responsibilities as Ombudsman

include

- ensuring that when consumers complain about their legal professional, the legal professional body investigates the complaint appropriately, and
- acting as a public watchdog on standards of complaint-handling among the legal professional bodies and raising standards among legal practitioners. The Office of the Legal Services Ombudsman is an associate office of the Ministry of Justice. As Ombudsman I investigate complaints about six professional bodies;
- The Law Society of England and Wales (the Legal Complaints Service and the Solicitors Regulation Authority) for complaints about solicitors
- the General Council of the Bar – the Bar Standards Board for complaints about barristers
- The Institute of Legal Executives
- The Council for Licensed Conveyancers
- The Chartered Institute of Patent Agents, and
- the Institute of Trade Mark Attorneys

To give some perspective in terms of numbers, in 2007/2008 I investigated 1,858 cases, 92% of which concerned complaints made about solicitors. Since I took up post as Ombudsman I have investigated over 20,000 cases.

I aim to ensure that the professional bodies conduct fair, thorough and efficient investigations of complaints about their members. I am impartial, representing neither the legal profession or the consumer. I believe that consumers and the profession should have access to services under a complaints system that follow the seven key principles of good complaint handling. These are:

Clarity of purpose – a clear statement of the system's role, intent and scope

Accessibility – a service that is free, open and available to all who need it

Flexibility – procedures which are responsive to the needs of individuals

Openness and transparency – public information, which demystifies our service

Proportionality – process and resolution that is appropriate to the complainant

Efficiency – a service that strives to meet challenging standards of good administration

Quality outcomes – complaint resolution leading to positive change.

As Legal Services Complaints Commissioner, I regulate the Law Society's complaint handling arms – the Legal Complaints Service and the Solicitors Regulation Authority. I have had to make some tough decisions which have included imposing financial penalties in order to bring about improvements in performance. It is important that those who regulate others impose high standards on themselves.

The legal profession in England and Wales is the guardian of its own standards and the six professional bodies are responsible for regulating their own members. This is the way it should be, but in order to retain the public's trust, we have to ensure that standards remain high. Poor performance and 'bad apples' have to be rooted out. I firmly support peer review, which provides a direct, independent assessment of quality and advice of legal work. My understanding of this, is, casting a professional eye, over another's work. Measurement of quality, by looking only at systems and proxies, is not enough and peer review is an excellent way of ensuring this happens.

If someone complains about one of the legal professional bodies, the relevant body must first of all investigate the complaint before I can consider it.

There are two types of complaint – those alleging professional misconduct and those about poor service. And, of course, complaints can be about a combination of the two. Where there has been poor service, the professional body may award the complainant compensation or arrange for the legal professional to take remedial action. Where there has been misconduct, the professional body may

take disciplinary action against the lawyer.

Following the professional body's investigation the consumer can refer a complaint to my office within 3 months. There is no charge to the consumer for this service.

The majority of complaints I see are about such simple things as failure to update consumers regarding their case, failure to keep good records, poor or no cost information given by the lawyer to their client, failure to follow instructions, not advising people appropriately and not acting in the consumer's best interest. Some of these might be perceptions that people have of the legal profession but from experience I can say that they are also a reality. None of these things would involve any additional work for the lawyer but getting them right would result in a much improved level of service and a reduction in the number of complaints. Not getting them right might, in extreme cases, affect a client's liberty.

When making recommendations against a professional body, I categorise them under one of the following:

Poor decision – cases where I felt the decision reached was unreasonable. For example, complaints may have been rejected unfairly, or evidence may have been overlooked in reaching the decision, or I may have felt that the conclusion reached was inappropriate.

Poor service – where I felt there was poor service or inefficiency during the investigation, although the decision reached may have been reasonable. An example, is where there may have been unnecessary delay during the investigation, or the staff at the professional body may have communicated poorly with the consumer. I would also consider it poor service if the consumer had not been informed about their right to complain to me.

Poor administration – I would consider that maladministration had occurred where correspondence or files had been lost, or if there had been unnecessary delay in my office receiving a file

requested from the professional body for review.

Problems with professional body/lawyer – cases where problems have occurred at points within the complaints handling process at the professional body. For example, problems with compliance from the lawyer or the professional body did not do enough to obtain necessary replies or documents from parties involved in the complaint.

If I am not satisfied with the way the complaint has been handled, there are several options available to me within my statutory powers:

1. I can recommend that the professional body reconsider the complaint, which means sending it back with a request that it reopens its investigation. An example of this may be where the complainant has raised a number of issues and the professional body has examined some but not all of them.

2. I can recommend that the complainant be awarded compensation if I consider that the handling of the complaint has caused the complainant loss, distress or inconvenience. For example, it may have taken months for the professional body to deal with a straightforward enquiry. The highest award made in the current financial year is the equivalent of around 3500 Turkish New Lira or 1600 euros. Typical levels of award are between 450 to 685 Turkish New Lira or between 200 and 300 euros.

3. A third sanction is available to me is to formally criticise the professional body for its failings. I usually do this if the investigation has been poor, but does not merit compensation or a re-investigation. I can be public with my criticism and have even published special reports to highlight patterns in poor complaint handling. Some of these cases have subsequently been dealt with through the disciplinary route.

4. An additional power I have is to investigate the original complaint myself. In practice, I do not do this very often, because I am keen for the professional bodies to learn from their mistakes. If I do extend my investigation to the original complaint, I have the power to require information and documents and

request that the lawyer concerned can appear before me. These are the same powers as a High Court Judge. At the conclusion of the original investigation I can also recommend that the lawyer and professional body pay compensation to the complainant.

If a consumer is unhappy with my decision, they can challenge this through the courts. This is known as judicial review.

In 2007/2008 there were 8 applications to the courts to challenge my decisions, all of which were unsuccessful. We have never yet lost a Judicial Review.

My staff perform their work to an extremely high standard. We have a government target of completing 90% of our investigations within 6 months of receipt. For the 5th year running we have exceeded this target, with 100% of reports issued within this timeframe in 2007/2008.

The average turnaround time for a case in 2008/09 was 2.9 months. In terms of quality, 98% of all draft reports achieved the standards set down in our internal Quality Assurance Framework.

To summarise, a good ombudsman scheme should be clear, accessible, have flexibility, be open and transparent, be effective and efficient and ensure quality and fair outcomes in all cases. My office encompasses all these things and ensures that we check and review on a regular basis to ensure we continuously improve and provide the highest level of service.

Since my appointment as Ombudsman in 2003, I have expressed concern that the legal professional bodies – because they deal with complaints about their members – act as both judge and jury. As a result, regardless of whether they have carried out their investigations properly, the perception remains that they act in the interests of their members rather than the complainant. After all, their members pay them a membership fee.

There has also been, in my view, a regulatory maze, built up over the years with one regulator

sitting above the next. This needed simplifying with a single, independent, overarching regulator for the legal professional bodies, which could set minimum rules and standards and a new, single, independent complaints handling body, which would remove complaints handling from the legal professional bodies.

I was, therefore, pleased when the Government introduced a Bill to bring about these changes. On 30 October 2007 the Legal Services Act 2007 received Royal Assent. This legislation established a new overarching regulator, the Legal Services Board and a new independent complaints handling body, the Office for Legal Complaints, which removes complaints handling from the legal professional bodies, for example the Law Society and the Bar Standards Board. The legislation also abolishes or amends super regulators such as my role as Legal Services Complaints Commissioner and some aspects of the functions currently carried out by the Lord Chief Justice and the Master of the Rolls in England and Wales will be lost. The new organisations will be fully operational in 2010.

However, the role of Legal Services Ombudsman will continue, but will be set within the significantly larger organisation that will be established – the Office for Legal Complaints.

These changes are significant and I am confident that they will bring about greater confidence from the consumer and will also be in the public interest.

I would like to finish by saying thank you for your attention and interest.

**Adli Yardım'da Hollanda
Uygulama Modelleri**

Peter van den Biggelaar

Adli Yardım Hizmetleri İcra Direktörü, Hollanda

Hollanda'da da mevcut beş Adli Yardım Kurulu'nun birinde icra direktörü olarak görev yapmaktadır. 30 adet Hukuki Hizmet Masası'nın hizmete girmesini (sistemin yeni ön büroları), bazı Adli Yardım ve Tavsiye Merkezlerinin adli yardıma gereksinim duyan kişiler için adli hizmetlerde uzmanlaşmış özel hukuk firmalarına dönüşmelerini içeren reform projesinin ulusal yöneticiliğini yapmıştır.

Better Access To Justice In Turkey

Istanbul
13th February 2009

P. Van den Biggelaar
Legal Aid Board
The Netherlands

General Information

- 16 million people
- 12 provinces
- 467 municipalities
- parliamentary democracy
- multi (political) party system
- government built by coalition

In advance

- To create a good system of legal aid it is necessary to strike the right balance between the interests of the various stakeholders:
 - * those who need legal aid;
 - * those who provide legal aid;
 - * those who pay legal aid (taxpayers);
 - * the government;
 - * others who benefit from of a good legal aid scheme (i.e. courts).
- It takes a lot of time
- It is a never ending story

Central questions to deal with (1)

1. What are the **international obligations** and what is stated in the **constitution** or other laws?
2. What **needs** are to be covered?
3. In what way will legal aid be **delivered**? (the different providers, public/private)
4. Who is **eligible**?
5. Where comes the **money** from?

Central questions to deal with (2)

6. By whom and how is **quality** reassured?
7. By whom and how is the **awareness** stimulated of being able to get legal aid and where to go to get it?
8. How is the system **managed**?
9. How is the **accountability** arranged?
10. How is the system **monitored**?

Who's who?

- Parliament
- Ministry of Justice (MoJ) and department for Legal Services
- Legal Aid Board
- Private lawyers, Legal Services Centres, Mediators
- Decision-maker - sets budget and conditions for fees, contributions and type of services and cases
- Policy-maker - proposes budget
- Policy implementers - spend budget and advise
- Providers of legal assistance

Main characteristics 1

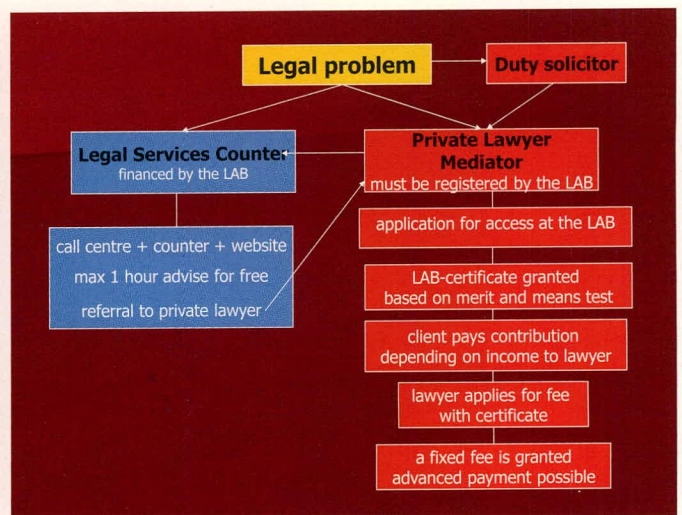
- Everyone who cannot afford the costs of legal services is entitled to rely on the provisions of the Constitution and the Legal Aid Act.
- Parliament sets budget and defines the rules for access, the type of services and cases, contribution, fees etc.
- Ministry of Justice is the sole funder and policymaker.
- The Legal Aid Board (since 1994) is responsible for the administration and expenditure of the Legal Aid Fund as well as the policy-related issues.

Main characteristics 2

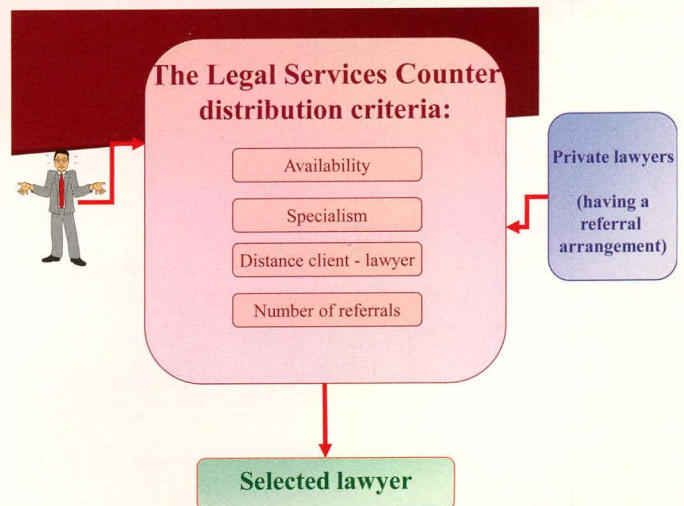
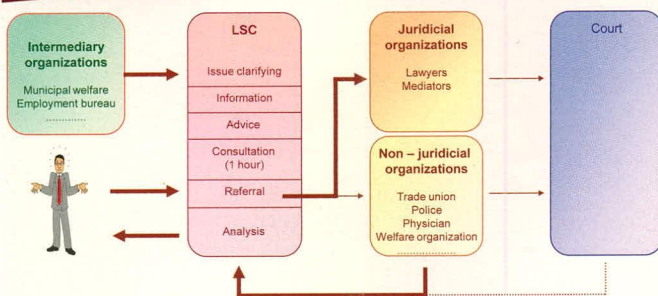
- The Legal Aid Board (members appointed by the Ministry of Justice) is set up as independent management bodies but is accountable to the Ministry.
- Mixed model, with public providers (Legal Services Counter) and private lawyers and mediators.
- For all kind of legal cases (civil, criminal, administrative and asylum).
- For all kind of legal services: advice, assistance and representation.

Main characteristics 3

- Front offices for information, clarification of issues, advice, consultation < 1 hour and referral. Free of contribution.
- 30 offices nationwide.
- Private lawyers for extended consultation and certificates.
- Free choice of legal adviser.
- Contribution dependent on income.

LSC in the chain

Reasons for creating a LAB

- The principle of the separation of policy making and policy execution
 - Execution in close contact with the providers
 - Execution with knowledge of the local context
 - Avoid a conflict of interests
- Organisation and control in one hand makes the system easier to manage and control
- There is a spokesman for the interests of legal aid, semi-independent of the political actors

Statutory tasks of the LAB's 1

- Assessing applications for legal aid (means, merits and significance test).
- Assessing and paying the bills of lawyers.
- Matching supply and demand.
- Admitting lawyers to the system and entering into agreements with third parties f.e. mediators.
- Arranging funding (planning and control of the LSC's).

Statutory tasks of the LAB's 2

- Supervising a system for assessing the quality of the admitted lawyers.
- Organising the emergency defender service (duty solicitors).
- Monitoring and advising on new policy.

Three types of services

- Consultation hour (max. 1 hour). Provided by LSC's. No contribution.
- Extended consultation (>1 hour and < 3 hours). Contribution 13,5 Euro. Marginal means test. Provided by private lawyers;
- Legal aid based on a certificate. Assistance provided by private lawyers. Assessment of the application by the Legal Aid Board. Income-dependent contribution (€ 98-€ 712).

Legal Aid in the Netherlands

Figures	1994	2004	2006	2008	
Population	15,300,000	16,292,000	16,334,000	16,358,000	
Eligible	49 %			42%	
Providers	1994	1998	2004	2006	2008
Bar members total	8,000	9,900	13,111	14,300	15,000
Participants	6,550	7,200	6,415	7,100	7,154
Staf member LSC	200	210	250	265	280

Legal Aid in the Netherlands

Budget Euro	1994	1998	2006	2007	2008
Euro per capita	€ 12,-	€ 12.6-	€ 24.2-	€ 26,-	
Hourly rate	€ 57,-	€ 61.5	€ 101,-	€ 103.2	€ 107,-
Number of applications	1994	1998	2004	2006	2008
Civil	202,000	166,000	188,000	223,000	245,000
Criminal	73,000	87,000	137,000	153,000	159,000
Duty solicitor	65,000	64,000	89,000	91,300	86,000
Asylum	30,000	33,000	23,500	21,000	19,000

Legal Aid in the Netherlands

	2000	2002	2004	
Legal Aid and Advice Bureau				
Number of cases	448,000	457,000	398,500	
	2005	2006	2007	2008
Legal Services Counters				
Number of cases	261,700	575,700	599,400	645,000

Decisive factors for success (1)

- Invest in the quality and independency of the legal institutions and the legal professions
- Claims must match with available resources
- Introduce a semi-independent body to manage and control the system
- Make the organizing body and the other key players accountable (value for money)
- Research and monitor results, keep statistics, search for lessons to be learned

Decisive factors for success (2)

- Create awareness under the population
- Screen cases through a front office. Make a distinction between primary and secondary legal aid
- Make procedures simple and impose a light administrative burden (means and merit test)
- Pay reasonable fixed fees
- Ask a reasonable contribution of the client

Functions primary legal aid

- Low threshold for access to justice
 - Easy accessible
 - Low costs
- Informed about his position a client can make a well considered decision if and how to proceed
- Screening function
 - avoiding escalation
 - minimizing costs

Legal Services Counters

- 30 spread over the country
- Staffed by minimum 6 legal advisers (lawyers as well as paralegals)
- Contacts
 - telephone (66%)
 - counter (30%)
 - email (4%)
- Products
 - information/ advice (79%)
 - consultation (11%)
 - referral (10%)

Bundan Sonra?

Filiz Conway

Avukat

Türkiye Barolar Birliği Uluslararası İlişkiler Dairesi

Direktörüdür.

Türkiye’de Adaletle Daha İyi Erişim Projesi Adli Yardım Bileşeni Türkiye Barolar Birliği için Bundan Sonrası?

Avrupa Konseyi, Aralık 1999’da Helsinki’de düzenlenen toplantısında Türkiye’nin, diğer aday ülkelere de uygulanan kriterlere tabi olmak üzere Birliğe katılmaya aday bir ülke olduğunu teyit etmiştir. Üyeliğin ön koşulu, aday ülkelerin ulusal mevzuat ve uygulamalarını, Avrupa Müktesebatında yer alan AB Mevzuatının bütününün kendi ülkelerinde de uygulanmasını sağlayacak şekilde düzenlemeleridir.

Buradasempozyumuyapılmakta olanAdaletle Dahaiyi Erişim Projesinde de Türkiye’nin Ulusal Programımızda tanımlanan şu alanlarına değinilmektedir ;

- Adalet ve İçişleri alanında Avrupa Birliği mevzuatı ve en iyi uygulamalarına ilişkin bir bilgilendirme ve bilinçlendirme Programının geliştirilmesine yönelik sarf edilen çabaların artırılması, (kısa dönem önceliği)
- İdari kapasitenin artırılması ve kurumlararası işbirliğinin geliştirilmesi amaçlarının da gözetilmesi suretiyle, AB Müktesebatının Adalet ve İçişleri alanlarında uygulanması konusunda sürdürülebilir bir eğitim programının geliştirilmesi, (orta dönem önceliği)
- Adli yardım sisteminin, tüm vatandaşların adaletle erişimini sağlayacak şekilde geliştirilmesi.

2003 yılı katılım ortaklığı belgesinde , adalet ve içişleri alanlarında üyelik yükümlülüklerini üstlenme başlığı altında, tüm vatandaşların adaletle erişiminin sağlanması için adli yardım sisteminin daha da geliştirilmesi orta dönem öncelikleri arasında yer almaktadır. Özellikle, adaletle ve adli yardıma erişim başlığı altında,

- bilinçlendirme kampanyalarının düzenlenmesi,
- kılavuz kitaplarının basımı,
- adli yardımın asgari standartları konusunda bir çalışma gerçekleştirilmesi ve benzeri konuların önemi vurgulanmaktadır.

2004 Raporunda bu hizmete vatandaş bakış açısını vurgulamak adına bu kez “sivil toplum örgütlerince , pek çok kişinin örneğin avukat talep etmenin suçu kabul etme olarak görülebileceği korkusu ile teklif edilmesine karşın bu haklarını kullanmaktan kaçınabileceğini belirtmişlerdir” denilmektedir.

Türkiye Cumhuriyetinin Anayasasının 2nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu ifade edilmektedir. 10ncu madde herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce , felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu öngörmektedir. 36ncı maddeye göre ise, herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Tüm bu hükümler göz önüne alındığında, Türk devletinin adli yardım da dahil olmak üzere adaletle erişimin gerçekleştirilebilmesi için etkili bir mekanizma oluşturmakla yükümlü olduğunu söylemek mümkündür. Ülkemizde Adli Yardım hizmeti, önceki oturumlarda değerli baro temsilcisi meslektaşlarımızın da detayı ile sundukları üzere avukatlar eliyle ve baroların kontrolünde verilmektedir.

Bu hizmetin verilmesinde ülkemizdeki mevcut sistemin en makul hale getirilebilmesi zorunludur ve bunun adına ihtiyaç duyulacak en önemli değişiklikler, fon kaynaklarına ve işin miktar ve kalitesinin kontrolünü sağlayacak herhangi bir sisteme ilişkin olacaktır.

Buraya Nereden Geldik?

“Türkiye’de Adaletle Daha İyi Erişim Projesi” bu ön çalışmalar ışığında teklifi hazırlanarak 2005 Yılı Katılım Ortaklığı Mali Programı kapsamında Avrupa Komisyonuna teklifi sunulmuş bir AB projesidir. Bu projede diğer proje ortaklarımızla birlikte TBB olarak üst hedefimiz,

- Türkiye’de hukukun üstünlüğü alanında oluşturulan kapasitenin artırılması ve tüm vatandaşların AB müktesebatı da dahil olmak üzere tüm ulusal üstü kurallar doğrultusunda adaletle erişimlerinin garanti edilmesidir.

Bu genel hedefin altında Adli Yardım Bileşeni altında amacımız ise;

- Adli Yardımın kullanımının artırılarak adaletle daha fazla erişimin sağlanması olarak kısaca özetlenebilecektir.

Bu hedefe ulaşabilmek için ise, çeşitli faaliyetler öngörülmüştür;

1. Adli Yardım Komitesi oluşturulması ve Adli Yardım Raporu hazırlanması

2. Vatandaşları ve Meslektaşları Bilinçlendirme Çalışmalarının Yapılması

3. 8 ilimizde 800 avukatın eğitimi

4. Uluslararası bir sempozyumunun gerçekleştirilmesi

Bileşenlere göre ayrı değerlendirme yapmak yerine, söz konusu projenin bütününe bakıldığında

rahatça görülebileceği üzere çalışmaların kapsadığı coğrafi alan ülkemizin tamamıdır. Bu kadar bütüncül yaklaşıma çalışan bir projede de elbette hedef grup da geniş tutulmuş ve başta vatandaşlar olmak üzere, avukatlar, hakimler, savcılar ve kurumsal olarak bakıldığında da çeşitli devlet kurumları, TBB ve barolar olarak tespit edilmiştir.

Adli Yardım Komitesi bu çalışmalar içinde çok önemli bir yer tutmuştur. Şöyle ki, Adalet Bakanlığının ilgili birimlerinden temsilciler, çeşitli bakanlıkların temsilcileri, hizmeti veren avukatların temsilcileri, akademisyenler, SHÇEK temsilcisi gibi sistemin içinde yer alan ancak her zaman aynı masada bir arada bulunamayan kişiler ve kurumların bir araya getirilmesi sağlanmıştır.

Komite bu yapısıyla, sistemin içinde yer alan ve alması gereken tüm birimlerin bu hizmete yaklaşımlarını, kendi açılarından yaşadıkları sorunları, öngördükleri çözüm yöntemlerini çok yönlü değerlendirmek, objektif sonuçlara ulaşmada konuları tartışmasını sağlayıcı bir platform oluşturmak amacını gerçekleştirmiştir. Komite üyeleri değişik aralıklarla 7 kez bir araya gelerek toplam 15 günlük çalışma ile, öncelikle tarafların "Adli Yardım" mekanizması içinde saptadıkları temel sorunları tartışmış, çok boyutlu değerlendirmeye önem vermiştir. Komite 16-17 Ekim 2007, 30-31 Ekim 2007, 13-14 Kasım 2007, 27-28 Kasım 2007, 15-16 Ocak 2008 tarihlerine toplanmış ve bu değerlendirmeler yapılmıştır. 29-30 Ocak 2008 ve 11-12-13 Mart 2008 tarihlerinde ise raporlama toplantılarıyla tamamlanmıştır.

Bu komite sonrasında illerde barolarımız ile koordineli şekilde eğitim çalışmalarımız başlamıştır.

19-20 Temmuz 2008- Gaziantep (100 kişi)

20-21 Eylül 2008- Tekirdağ (55 kişi)

25-26 Ekim 2008 – Trabzon (79 kişi)

15-16 Kasım 2008 – Nevşehir (120 kişi)

21-22 Kasım 2008 – Bursa (74 kişi)

17-18 Ocak 2009- Hatay (69 kişi)

tarihlerinde sayılan illerde eğitimlerimiz tamamlanmıştır. Eğitimin başlığı "Adli Yardımda Farkındalık" olarak tespit edilerek avukatlara yönelik iletişim teknikleri konusu da dahil olmak üzere interaktif bir eğitim çalışması yapılmaya çalışılmıştır. Tüm bu eğitimlerde gözlemlediğimiz şudur ki, katılan avukat ve stajyer avukatlar bu eğitimden son derece memnun ayrılmakta ve benzer eğitim çalışmalarının artırılmasını beklemektedir.

Gerek komite toplantılarında gerekse eğitimler esnasında bir takım tespitler ortaya konulmuştur : Bu tespitler içinde avukatlar temelinde olanlara bakacak olursak , gerek hukuki adli yardım gerek CMK'ya

göre zorunlu müdafilik hizmetini veren avukatların ilgili kurumlara ya da kendi müvekkilleri ile birtakım sorunları bulunmaktadır, yine hizmetin bedeli ve tahsili konularında, belge-doküman toplanması konularında, adli müzaharet taleplerinin değerlendirilmesinde, mesleki eğitim ile bilgilerin pekiştirmesinin yapılmasında en önemlisi hizmette bütünlüğün sağlanmasında sıkıntılar ile karşılaşmaktadırlar. Tüm bu çalışmada ayrıca vatandaş ve hizmet performansı açısından da çok önemli tespitler yapılmakla birlikte burada temel alınacak konu avukatlar ve barolardır.

Peki bu tespitler yapıldı ama bundan sonrası için neler yapılacak?

Ülkemizdeki adli yardım sistemine ilişkin genel bilgiler bugün pek çok konuşmacı tarafından yineleniyor o nedenle bu kısma hiç değinilmeyecektir. Ancak burada Birliğimizin adli yardıma yönelik gelecek planlarına kısaca değinmek istiyorum. Öncelikle yine gün içinde pek çok kez vurgulanan bir eksiklik ile başlayacağım,adli yardımda sistemin temelinde yer alan ve pek çok kez hak kaybına yol açtığını gördüğümüz adli müzaharet mekanizmasında mutlak bir değişikliğe gidilmesi zorunludur. TBB olarak bu toplantı ya da proje sonrasında da her platformda bu değişikliğin yapılmasının gerekliliğini vurgulayacak ve de bunun için çalışacağız. Adli Yardım başvurularının değerlendirilmesi bildiğiniz gibi barolarımızca gerçekleştiriliyor ve bu değerlendirmeler son derece ince eleyp sık dokunarak yapılıyor. Vatandaş, avukat ve mahkeme üçgeninde bürokrasinin ortadan kalkması açısından adli yardıma hak kazanmış olan bir başvurucunun mahkemeye adli müzaharet başvurusunda bulunması halinde baro adli yardım dosyasının otomatik olarak müzaharet kararı çıkması açısından kabul görmesi gerektiğine inanıyor ve de bu konuda çalışmalarımızı sürdürmeyi planlıyoruz.

Avukatların verdikleri hizmetin mahiyetini daha doğru şekilde anlamaları ve de bu hizmeti en kaliteli şekilde verebilmelerine yönelik kendilerini geliştirmeleri için bu proje kapsamında yapmış olduğumuz eğitimlere benzer nitelikteki eğitimleri sürekli ve yaygın hale getirmek istiyoruz. Ancak elbette bu noktada bir sürekliliğin ve de kalitenin sağlanabilmesi için hem meslektaşlarımızın hem de barolarımızın bize bu konuda tam destek vermeleri gerekmektedir. Ve tabii ki bu eğitimlerin başlatılması, yaygınlaştırılması ve de sistematik hale getirilmesi için gerekli olan finansal kaynak olarak adli yardım fonu kullanımında yasal düzenlemenin genişletilmesi için çalışacağız.

Adli Yardım hizmeti vermekte olan avukatların bu hizmet karşılığında almakta oldukları ücretlerin iyileştirilmesi yönünde çalışmalarımızı elbette sürdüreceğiz. Her meslekte her tür emeğe olduğu gibi bu konuda da avukatların emeğine saygının

değerlendirilmesinin gerekli olduğunu her fırsatta savunuyoruz.

Adalet Bakanlığı ve çeşitli bakanlıklarımız tarafından geliştirilen ve halihazırda kullanımda olan MERNIS, Adli Sicil, Akbank, Polnet, PTT, TAKBIS gibi birtakım sistemlerin barolar adli yardım büroları tarafından tamamı ile görülebilir nitelikte olması gerekliliğine inanıyoruz. Bu tip bir sistem halihazırda zor durumda olan vatandaşın oradan oraya evrak toplamak için uğraşmasının ve de hakkını ararken biraz daha yıpranmasının önüne geçebileceğine inanıyoruz. Dolayısıyla UYAP, Veri Madenciliği, Tek Adımda Vatandaş projelerinin Adli Yardım dosyalarının oluşturulmasında temel kaynak olarak kullanımının ve bu yöntemle hazırlanan dosyaların tüm ilgili yargı mercilerince doğrudan kabulüne olanak sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması için gerekli girişimlerde bulunmayı bırakmayacağız.

Yine hizmeti hem veren hem de alan kişiler açısından daha çağdaş bir hizmet verilmesi adına adli yardım bürolarının hizmet performansının artırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Tüm bunlar arasında en önemli nokta olarak da mevzuatta yaşanan uyumsuzluk ve hatta bazı noktalardaki çelişkilerin giderilmesi adına Adli Yardım ve CMK hizmetlerinin TBB ve barolar eliyle tek mevzuatta, tek çatı altında ve tek bütçede toplanması adına çalışmalarımızı sürdürmek konusunda kararlıyız.

Bu uzun dönemli planlarımız sonrasında kısa dönemde neler yapacağımızdan da kısaca bahsetmek istiyorum. Öncelikle verilen hizmetin gerek hizmeti verenler gerekse hizmeti alan kişiler açısından yaygınlaştırılmasını sağlamak adına bilinçlendirme faaliyetleri başlığı altında broşür ve poster çalışmaları gerçekleştireceğiz. Bilinçlendirme aşamasının adli yardıma erişim ve kullanımın yaygınlaştırılması adına en önemli kısım olduğuna inanıyorum. Size bu konuda çok net bir örnek vermek istiyorum. Komitede de yer alan akademisyen arkadaşlarımızın yapmış oldukları "Adalet Barometresi" isimli çalışmada ortaya çıkmış olan ve son derece keskin bir örnektir bu. Yapılan anket çalışmasında vatandaşlara sizce müdafii tayini ne demektir? diye sorulmuştur. Lütfen tabirimi mazur görün ancak bu hizmetin alıcısı olarak gördüğümüz vatandaşın verdiği cevaplar bu konudaki bilinci çok net bir şekilde ortaya koymaktadır ki vatandaş "tayinle ilgili bir şey olsa gerek, savunmayla ilgili olsa gerek, bilmiyorum eşimin hiç tayini çıkmadı" diye cevap vermiştir. Bu bilincin artırılması, avukatların verdikleri hizmetin daha iyi tanıtılması gerekmektedir.

Yine eğitim çalışmalarımızın devamı olarak Manisa ve Ankara illerinde 2 farkındalık eğitimi daha gerçekleştireceğiz. Ancak elbette amacımız bu

eğitlimle sınırlı kalmamak, daha fazla baroda daha fazla eğitim çalışması ile yaygınlaşmayı sağlamaktır.

Aynı zamanda TBB olarak özellikle kırılğan gruplar dediğimiz kadın, çocuk, yaşlı ve engelliler açısından ki bu gruplar adli yardıma en fazla ihtiyaç duyanlardır, SHÇEK gibi adli yardım mekanizmasının tam anlamıyla merkezinde bulunması gerekli kurumlar ve de bu alanda çalışmalarını yürüten STKlar ile de ortak çalışmalarımızı artırmayı planlıyoruz. Şöyle ki, bunun için projeler geliştiriyor ve kaynak üretmeye çalışıyoruz. En son Baro-STK diyalogunun geliştirilmesine yönelik hazırlanmış olduğumuz bir başka proje teklifi başvurusu yerel bir program kapsamında sunulmuş ve de şu anda yanıtı beklenilmektedir.

Son olarak değerli çalışmaları ve desteklerinden ötürü Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonuna, Merkezi Finans ve İhale Birimine, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğine, proje ortaklarımız Adalet Bakanlığı ve Ankara Barosuna, proje yürütümündeki emeklerinden ötürü ADR Center liderliğindeki konsorsiyum üyelerine, proje ekibine ve elbette Adli Yardım Kilit Uzmanı Av. Ferda Paksoy'a, Adli yardım bileşeni altında gerek komite toplantılarında gerekse eğitimlerde yoğun destek ve katkılarını sunan değerli akademisyenlerine, yine komite toplantılarında bizlerle birlikte olan ve çok değerli katkılar sunan Adalet Bakanlığının çeşitli birimlerinde görev yapan sayın hakimlerimize, ve izninizle isimlerini zikretmek istediğim değerli meslektaşlarımız Ankara Barosundan Av. Funda Bacınoğlu'na, Bursa Barosundan Av. Seda Sümer ve Av. Aynur Çiğdem Ünel'e, İstanbul Barosundan Av. Nurcan Bingöltekin'e, Sakarya Barosundan Av. Alim Mert'e, Mersin Barosundan Av. Ayten Seki'ye, sizlerin önünde tekrar teşekkür etmek istiyorum. Ancak elbette buradan TBB proje sorumlusu olarak çalışmalarımızda birebir katkılarını her zaman gördüğümüz TBB Genel sekreteri Av. Güneş Gürseler'e ve mesleğimizin ilerlemesine yönelik her tür çalışmayı AB projeleri de dahil olmak üzere destekleyen ve bizleri hep ileriye bakmaya yönlendiren Sayın Başkanımız Av. Özdemir Özok'a da minnetlerimi sunmayı bir görev biliyorum.

Oturumumuzun başlığı bundan sonrası?Dolayısıyla hukuka, insan haklarına, mesleğine ve meslektaşlarına inanan bir avukat olarak burada kalmayacağımızı ve her zaman bir adım öteye gitmek için çabalayacağımızı tekrar etmek istiyorum.

Av. Filiz CONWAY

Proje Sorumlusu

Türkiye Barolar Birliği

Uluslar arası İlişkiler ve AB Merkezi

Bu proje Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilmektedir.

“TÜRKİYE’DE ADALETE DAHA İYİ ERİŞİM” konferansına katılarak bizleri onurlandıran Sn. Prof.Dr. Turgut Tarhanlı, Sn.Michael Vögele, Sn.Muhsin Altun, Sn.Mustafa Akkuş, Sn. Yusuf Solmaz Balo, Sn.V.Ahsen Coşar, Sn. Özdemir Özok, Sn. Prof.Giuseppe De Palo, Sn. Manon Schonewille, Sn.Michael van den Honert, Sn.Güneş Gürseler, Sn.Zahide Manzoor, Sn.Atanas Politov, Sn.Guido Schakenraad, Sn.Ronald Bradbeer, Sn. Ekaterina Stoyanova, Sn. Prof. Ali Cem Budak, Sn.Peter van den Biggelaar, Sn.Julia Mantz, Sn.Filiz Conway, Sn. Seçkin Arıkan, Sn.İdil Elveriş, Sn.Galma Jahic, Sn.Funda Bacinoğlu, Sn.Seda Sümer, Sn.Alim Mert, Sn. Ayten Seki, Sn. Habibe Yılmaz Kayar ve Sn.Ferda Paksoy’a değerli sunumları, katkıları, yollamış oldukları teşekkür ve beğeni mektupları, tümüyle olumlu buldukları değerlendirmeleri için ADR Center önderliğindeki proje ekibi ve tüm konsorsiyum üyeleri olarak teşekkür ederiz.

ADRCENTER

CONFLICT MANAGEMENT & ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION

Proje hakkında bilgi için,

 ADRCENTER

CONFLICT MANAGEMENT & ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION

www.adrcenter.com/international
turkey@adrcenter.it

“Adli Yardım” hakkında bilgi için,

www.barobirlik.org.tr/adliyardim.aspx